

▲ **Startskott för Northland**
Läs mer på sidorna 32-33

◀ **Det ska börjas i tid**
Läs mer på sidorna 16-17

◀ **Vattenkraft förnyas**
Läs mer på sidorna 36-38

DC3:an som försvann
Läs mer på sidorna 34-35

Therese Stormar in
Läs mer på sidan 39

Ledaren
Behåll branschens yrkeskompetens

Nytt borrarssystem för tuffare uppgifter

Den kanske ser ut som sin föregångare men där upphör likheterna. T-WiZ borrarssystem, med dess kombination av T-WiZ MF-stänger och T-WiZ nackadaptrar, ger upp till 30 procent längre livslängd än sin föregångare.

Tack vare den höga gängstabiliteten är T-WiZ ett borrarssystem för krävande tillämpningar och passar för borrar under jord, i dagbrott eller vid anläggningsplatser.

Sustainable Productivity

Atlas Copco

Behåll branschens yrkeskompetens

I vårt moderna samhälle har vi för närvarande ett nästan absurd motsatsförhållande med på ena sidan stor ungdomsarbetslöshet och på andra sidan mängder av tomma platser på utbildningar med praktisk inriktning. Ja, inte bara praktisk inriktning utan även merparten av ingenjörsinriktade utbildningar.

Hur har det kunnat bli så fel? För dagens ungdomar är inriktning tydligen klar: data, media, design etc.

Det enda positiva är att byggbranschen kanske trots allt ligger lite bättre till, det gäller både hantverkare (kanske olika TV program med hemmfixande hjälpt till) som ingenjörsprogrammen på olika nivåer.

Alla branscher måste nu passa på att vara lite egoistiska, göra något positivt av att det finns en mängd ungdomar som ännu inte gjort sitt yrkesval.

I bygg- och anläggningsbranschen, där 40- och 50-talister fortfarande är kvar i arbetslivet, kan ungdomarna ta chansen att säkra yrkeskompetensen för framtiden.

Alla från Sveriges Byggin-

dustrier och byggjättar till små branschföreningar som BEF ska aktivt marknadsföra vår bransch och med handling visa att man menar allvar genom att ordna praktikjobb.

Givetvis ska vi som har ungdomar i yrkesvalålder också göra vårt. Inte genom styrning, det fungerar inte på dagens ungdomar, utan genom saklig information om var jobben, dessutom rätt välbetalda, kommer att finnas. Nämligen inom samhällsbyggnadssektorn. Går vi specifikt till bergsprängning har vi en utbildningsproblematik som kanske inte riktigt stämmer. Beträffande gymnasieutbildning har vi två skolor i landet som erbjuder ett komplett bergarbetarprogram. Här stämmer ovanstående ganska bra för det är ingen rusning efter de ca 20 platser som finns.

Det vi däremot saknar är YH-utbildningar som skulle kunna tillföra branschen både fler personer och höja kompetensen hos befintlig personal.

Här har dock YH myndigheten med luddiga motiveringar, bl a genom att spela ut anläggnings- och gruvindustrin mot varandra, ”dö-

dat” de försök som gjorts från branschen.

Det är bara att konstatera att det där med utbildning är inte lätt, varken att välja eller anordna.

Roland Netterlind
VD BEF
roland@bef.nu

Många framgångsrika kulturer i alla tider har byggts upp utifrån fungerande infrastruktur och ändamålsenlig byggnation.

Nya ENTREPRENADINDEX med bas januari 2011 och E84

Som vi tidigare informerat har en översyn gjorts av Entreprenadindex E84, vilket resulterat i ett nytt Entreprenadindex med bas januari 2011=100.

Den nya Entreprenadindexserien följer samma indelning som den föregående. Efter översynen har grupperna fått nya kostnadsfördelningar och uppdaterat innehåll. Det har resulterat i att likartade huvudgrupper slagits samman (t.ex. E84 litt 112 och 312 Bergarbeten), men det har också tillkommit nya (t.ex. nya litt 117 Arbeten med stålplåtar).

En jämförelse mellan nya och gamla entreprenadindexserier för huvudgrupperna finns publicerad i Byggindex nr 5•2011, sidorna 14 och 15. Hela listan med såväl huvud- som undergrupper kan hämtas från Byggindex hemsida.

Avtal med E84 och nya entreprenadindex

Publicering av indextal avseende Entreprenadindex E84 (bas januari 1984=100) upphörde från nr 1•2012 av Byggindex. För entreprenadavtal där E84 åberopats ska publicerade indextal användas

så långt det är möjligt, dvs. till och med december 2011, publicerade i nr 12•2011. För att kunna slutföra indexreglering enligt E84 finns möjlighet att fortsättningsvis själv räkna fram indextal till "E84-nivå" med hjälp av de omräkningstal som fanns publicerade från sidan 20 i Byggindex 1•2012, och som också finns att hämta på Byggindex hemsida. Dessa omräkningstal skall sedan använ-

das på motsvarande littera i nya Entreprenadindex (med januari 2011=100). **Observera att omräkningstalen endast kan tillämpas från januari 2012 och framåt på de nya indextalerna där basen är januari 2011=100.** I de flesta fall är litteranumret samma för de bägge indexserierna. Om inte, finns en hänvisning i omräkningstabellerna. *Se nedanstående exempel:*

Exempel 1:

Litt 124 Ombyggnader

Publicerat indextal, dec 2011: 275,5

Omräkningstal: 2,681 (se sid 20 i BX 1-2012)

Indextal för nya **litt 124**=102,8

Beräkna: $2,681 \times 102,8 = 275,6$

Uppräknat indextal, jan 2012: 275,6

Exempel 2:

Litt 213 Bergtunnlar

Publicerat indextal, dec 2011: 281,6

Omräkningstal: 2,759 (se sid 21 i BX 1-2012)

Indextal för nya **litt 411**=102,7

Beräkna: $2,759 \times 102,7 = 283,3$

Uppräknat indextal, jan 2012: 283,3

Omräkningstabellerna kommer fortsättningsvis att kunna hämtas från Byggindex hemsida.

Tillämpningen

Tillämpningsföreskrifterna för ENTREPRENADINDEX med januari 2011 som bas finns att hämtas från Byggindex hemsida. De stämmer i allt väsentligt med de som gäller för Entreprenadindex E84.

Källa: SCB

Indexutfall 2011 -2012

Som framgår av nedan för oss bergsprängare relevanta index är den årliga kostnadsökningen på årsbasis kring 2 % . Arbetarlöner har stigit ca 2,5 % och tjänstemän ca 4 % men då är löneglidningen ej med.

KPI-Konsumentprisindex (totalindex)

2011 (juli) - 2012 (juli)	0,7 %
2012 januari - juli	0,4 %
Som framgår innehåller regeringens inflationsmål.	

(Nya) Entreprenadindex E 84 aug 2011 – aug 2012

112	Bergarbeten (Markarbeten)	2,2 %
411	Sprängningsarbeten (Bergrum och tunnlar)	1,4 %
7011	Dieselolja MK1 (Regleras ej separat)	5,7 %
3011	Arbetarlöner, Bygg + Anl.avtalet	1,9 %
3015	, Väg- och banavtalet	2,9 %
3016	, Underjord	1,9 %
	Tjänstemannalöner	3,9 %

För mer information och hjälp ring föreningskontoret.
Äldre Index hittar ni på www.byggindex.scb.se

Bergmaterialindex

RM/BF, Byggindex Kvartal 3 2007 = 100

Kostnadsslag	2007 kvartal 3	2007 kvartal 4	2008 kvartal 1	2008 kvartal 2	2008 kvartal 3	2008 kvartal 4	2009 kvartal 1	2009 kvartal 2	2009 kvartal 3	2009 kvartal 4	2010 kvartal 1	2010 kvartal 2	2010 kvartal 3	2010 kvartal 4	2011 kvartal 1
Bergmaterialindex	100,0	101,5	103,8	106,3	108,4	102,6	95,5	94,2	93,3	93,6	93,9	95,7	96,2	96,7	98,9

2011 kvartal 2	2011 kvartal 3	2011 kvartal 4	2012 kvartal 1	2012 kvartal 2	kvartal 2 2012* kvartal 1 2011	kvartal 2 2012* kvartal 2 2011
99,7	101,0	101,2	101,1	102,0	0,9	2,3

Ny metod för beräkning av räntan (Statsskuldväxlar 90 dagar +2,5 %) fr. o.m. tredje kvartalet 2010

*) Beräknat på indextal med flera decimaler

SanRemo® gör det enkelt att planera och följa upp borrhningen

Vill du veta hur bra borrhningen går? Vill du veta exakt? SanRemo® är en fjärrövervakningstjänst som hanteras via internet och är tillgänglig för Sandviks ovanjordsriggar för topphammarbörning. Du får enkelt tillgång till allt du behöver veta: realtidsdata från arbetsplatsen, produktions-, prestanda- och

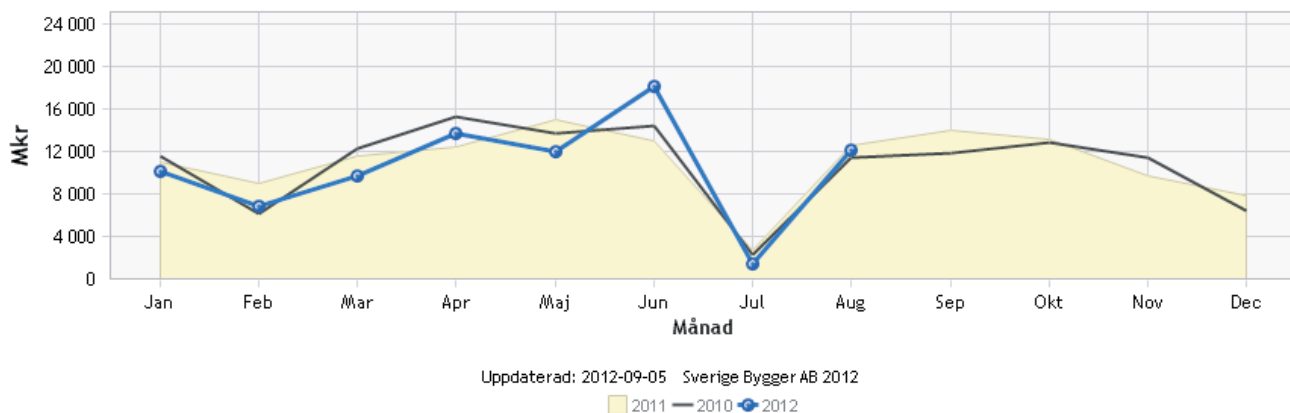
underhållsrapporter. Du kan noggrant planera projekten och göra precisa underhållsscheman utan att behöva lämna kontoret. Det sparar tid och förbättrad brytningskapacitet kan uppnås.

Det är ett lätt beslut: Ta kontrollen med SanRemo®.

Byggstartbarometern

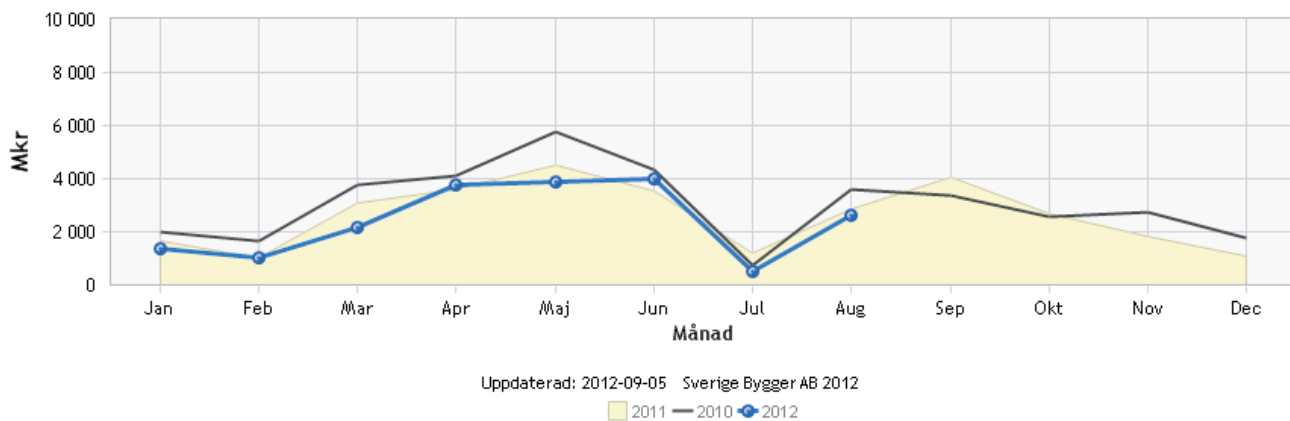
TOTALT

Byggstartsbarometer - Helår - Mkr

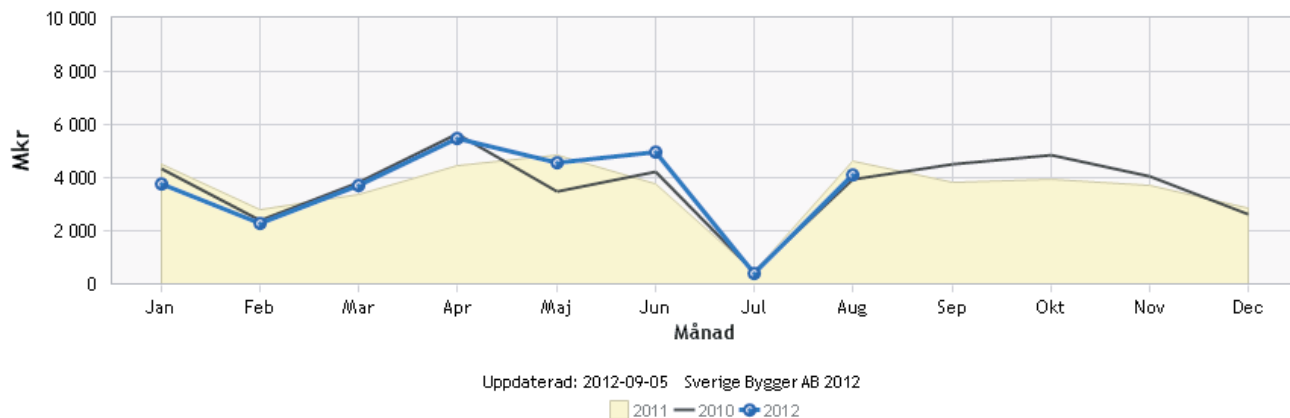
ANLÄGGNINGAR

Byggstartsbarometer - Helår - Mkr

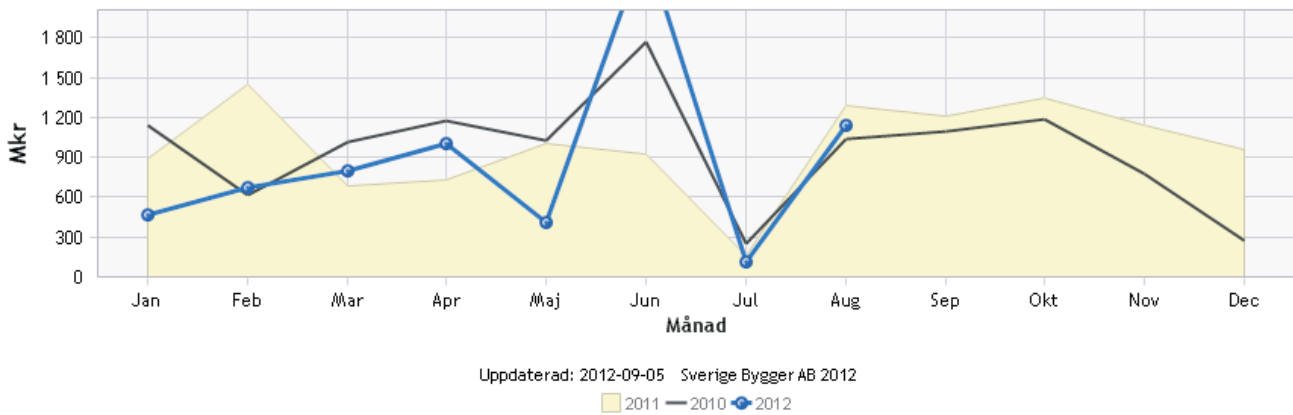
BOSTÄDER

Byggstartsbarometer - Helår - Mkr

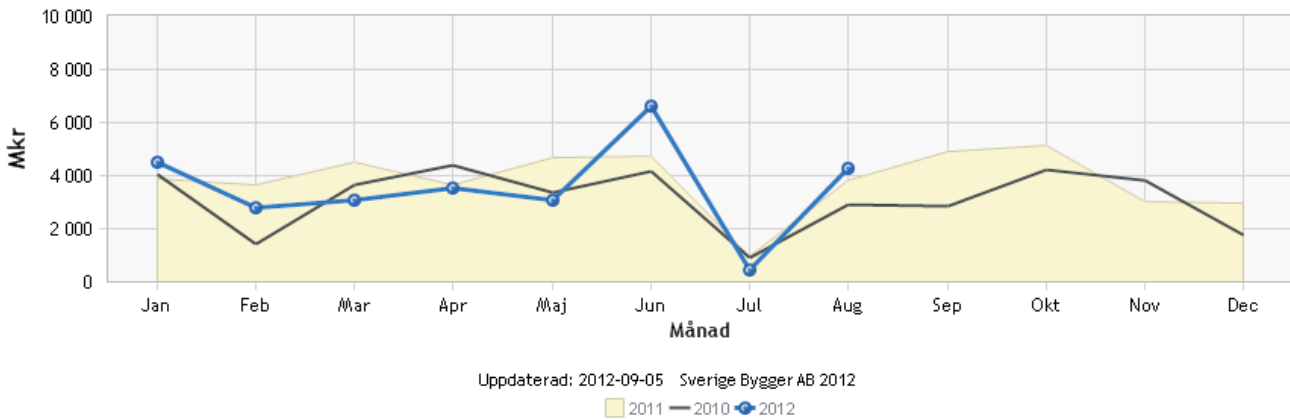
INDUSTRIER

Byggstartsbarometer - Helår - Mkr

LOKALER, SKOLOR, SJUKHUS

Byggstartsbarometer - Helår - Mkr

Byggstartbarometern visar konkreta byggstartar och jämför man gångna 12 månaders perioden med 12 månaders perioden innan

har vi en minskad volym med - 1 %. Jämför man anläggning har man en nedgång på - 9% men då ska man veta att jämförelsen sker

mot en extrem hög period.

Byggstartar januari - augusti 2012 totalt ligger i princip samma som 2011.

Källa: Sverige Bygger AB

Sverige Bygger

Ovanstående material från Sverige Bygger är bara en del av alla tjänster företaget erbjuder.

Merparten av prognoserna kan exempelvis även fås på lokalnivå vilket kan underlätta företagets

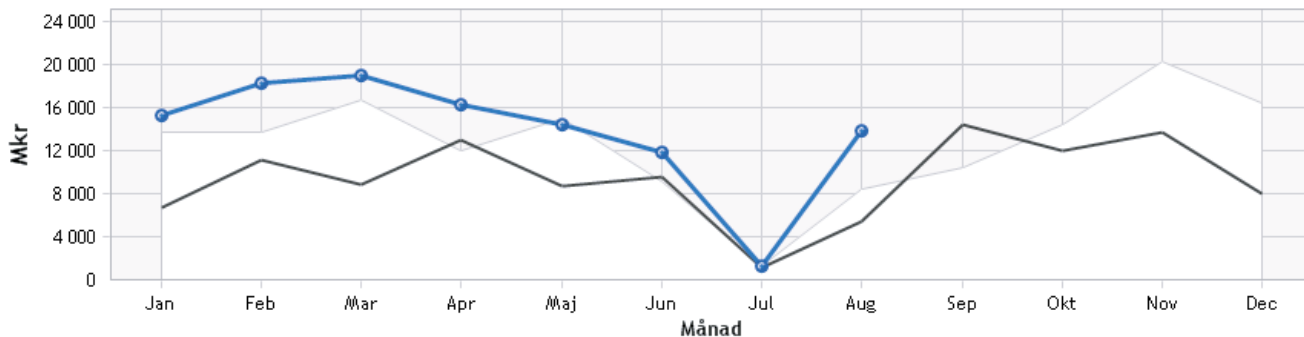
planering och strategi. Vi rekommenderar därför medlemsföretagen att överväga att prenumerera på denna information.

Läs mer på www.sverigebygger.nu

Projekteringsstartbarometern

TOTALT

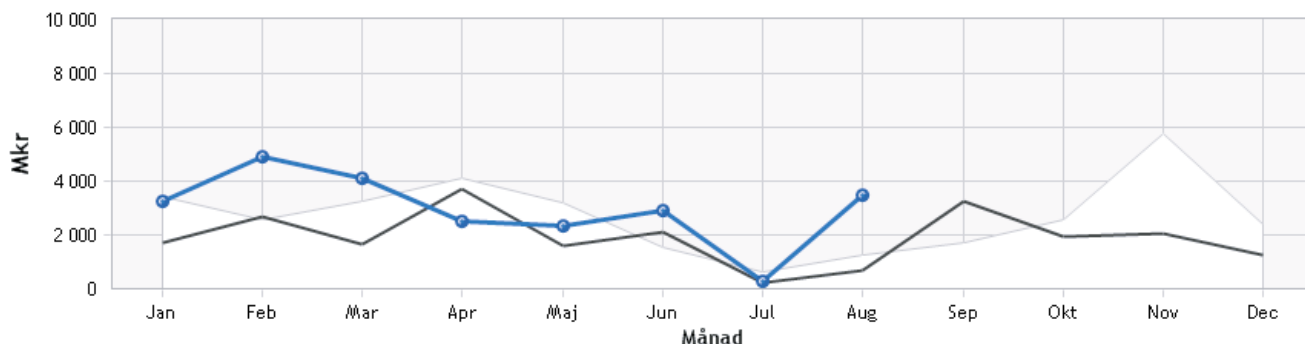
Projekteringsbarometer - Helår - Mkr

Uppdaterad: 2012-09-05 Sverige Bygger AB 2012
 □ 2011 — 2010 ● 2012

ANLÄGGNINGAR

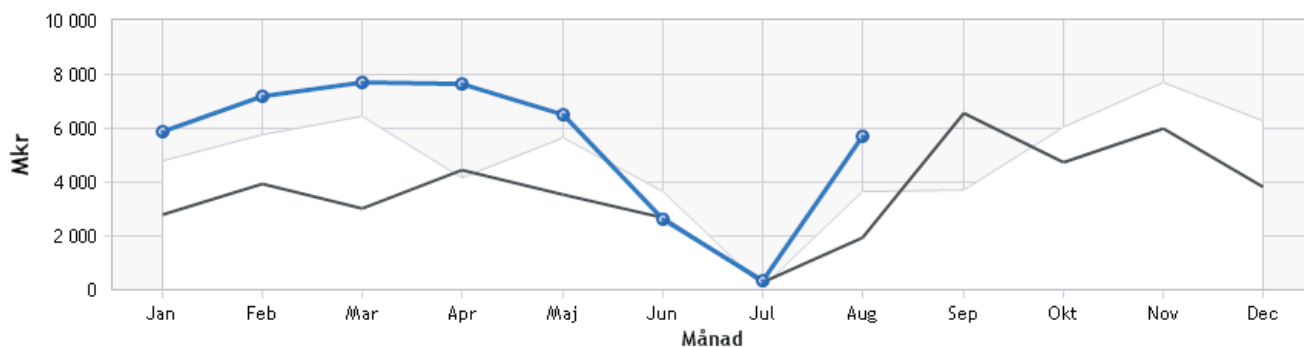
Projekteringsbarometer - Helår - Mkr

Uppdaterad: 2012-09-05 Sverige Bygger AB 2012
 □ 2011 — 2010 ● 2012

BOSTÄDER

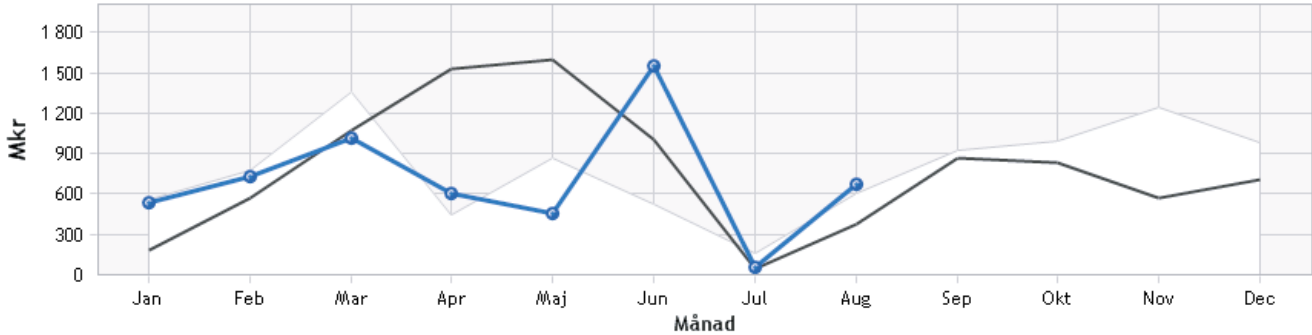
Projekteringsbarometer - Helår - Mkr

Uppdaterad: 2012-09-05 Sverige Bygger AB 2012
 □ 2011 — 2010 ● 2012

INDUSTRIER

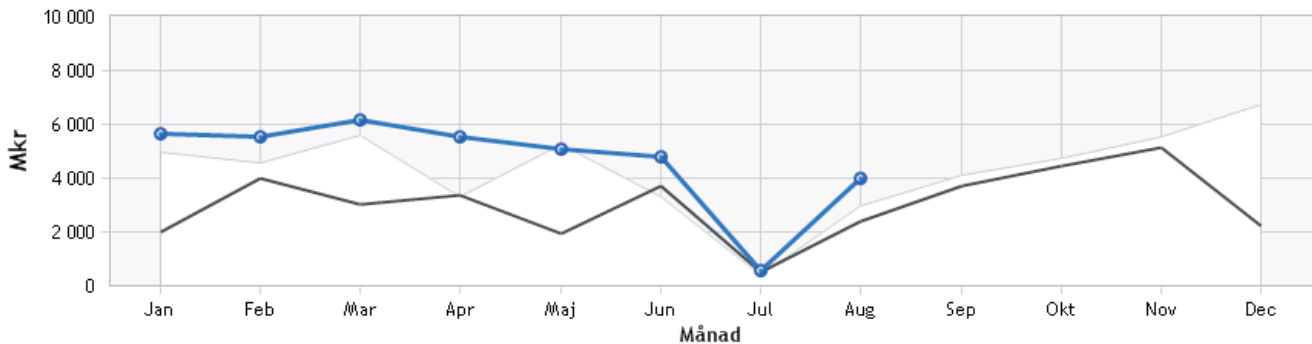
Projekteringsbarometer - Helår - Mkr

Uppdaterad: 2012-09-05 Sverige Bygger AB 2012
 □ 2011 — 2010 ● 2012

LOKALER, SKOLOR, SJUKHUS

Projekteringsbarometer - Helår - Mkr

Uppdaterad: 2012-09-05 Sverige Bygger AB 2012
 □ 2011 — 2010 ● 2012

Projekteringsstart barometern är ett viktigt styrinstrument då man kan prognosera mer långsiktigt då projektering starterna indikerar vad som händer framåt. Det finns givetvis dock alltid en risk att en del projekterade objekt flyttas

framåt beroende på ekonomi, politik, tillstånd, överklagande etc.

Jämför man projekteringsstarter på årsbasis är gångna helårsperiod 24 % högre än förgående ettårsperiod. Även maj är högre än förra året.

Risken finns givetvis att flera färdigprojekterade projekt kan läggas i lådan ifall oron på finansmarknaden fortsätter eller försenas av överklagande etc.

Källa: Sverige Bygger AB

Fler anställda i byggindustrin

Antalet anställda inom byggindustrin ökade med 7,0 procent under andra kvartalet 2012 jämfört med motsvarande kvartal år 2011, och antalet uppgick till 265 600 anställda. Den privata sektorn som helhet visade en uppgång, 2,5 procent, jämfört med föregående år. Andelen tillfälligt anställda inom byggindustrin var 6,3 procent vilket var en ökning jämfört med andra kvartalet 2011.

Andelen nyanställda tillsvidare, ökade inom byggindustrin under andra kvartalet jämfört med första kvartalet 2012. Andelen uppgick under andra kvartalet till 4,8 procent. Motsvarande siffra för andelen avgångna uppgick till 3,2 procent, vilket var samma andel som första kvartalet.

Källa: SCB

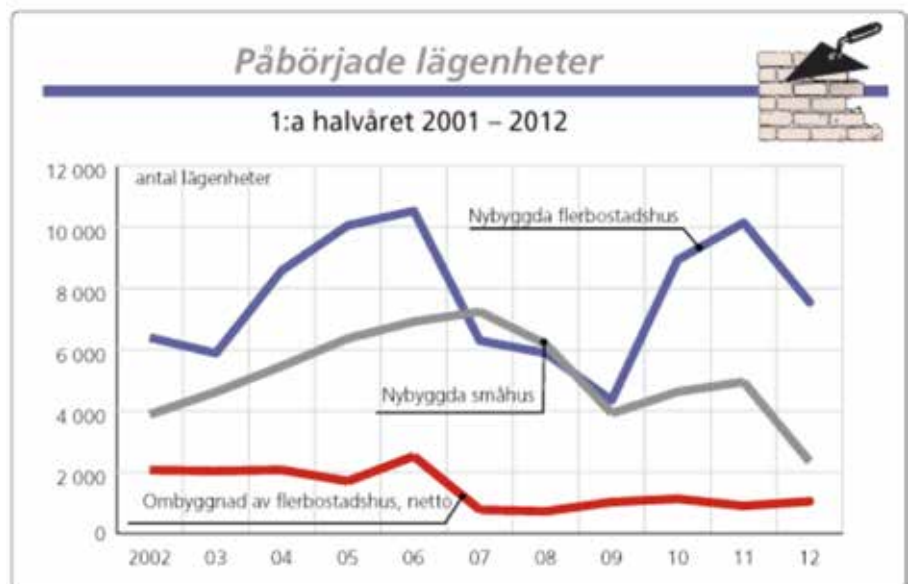
1:a halvåret 2012: Nybyggandet av småhus minskar kraftigt

Påbörjade lägenheter

Under första halvåret 2012 påbörjades cirka 2 350 lägenheter i småhus, vilket är en minskning med hela 53 procent jämfört med första halvåret 2011 då 4 950 lägenheter påbörjades.

Totalt påbörjades ca 9 900 bostadslägenheter under första halvåret 2012, varav 7 550 avser lägenheter i flerbostadshus. Jämfört med samma period föregående år har påbörjandet av lägenheter i flerbostadshus minskat med 26 procent.

Tillskottet av lägenheter sker även genom ombyggnad av flerbostadshus. För första halvåret 2012 beräknas ett påbörjande av ca 1 050 lägenheter, vilket är en ökning med 16 procent jämfört med samma period 2011.

Påbörjandesiffrorna är uppräknade med 35 procent för nybyggnad och 23 procent för ombyggnad, medan färdigställandesiffrorna är uppräknade med 37 procent för nybyggnad och 3 procent för ombyggnad, vilka är de genomsnittliga eftersläpningarna de senaste åren.

Källa: SCB

Räntan ned med drygt 12 % på årsbasis

Faktorprisindex för flerbostadshus var oförändrat mellan juli och augusti 2012. På årsbasis ökade faktorpriserna med 2,0 procent.

Juli – augusti 2012 0,0 %

Faktorprisindex var oförändrat mellan juli och augusti 2012.

Likaså var Entreprenörens kostnader oförändrade.

Kostnaderna för Maskiner och gruppen Transporter, drivmedel, elkraft ökade något medan kostnaderna för Byggmaterial och Omkostnader sjönk något. Löner var oförändrade under perioden juli till augusti.

Bland byggmaterial ökade kostnaderna i augusti för trävaror och VVS-material med 0,5 procent vardera. Golvmaterial höjdes med 0,1 procent. Järn och stål gick ned med 1,1 procent varav armeringsstålet minskade med 1,3 procent. Övrigt byggmaterial sjönk med 0,4 procent. Betongvaror och el-materiel sänktes båda med 0,1

procent. Övriga materialgrupper hade inga prisförändringar.

Byggherrekostnaderna höjdes med 0,1 procent beroende på att räntorna ökade något.

Augusti 2011 – augusti 2012 +2,0 %

Faktorprisindex gick upp med 2,0 procent mellan augusti 2011 och augusti 2012.

Entreprenörens kostnader ökade med 2,1 procent, vilket drog upp totalindex med 1,9 procentenheter.

Omkostnader ökade mest. Gruppen Transporter, drivmedel, elkraft steg med 0,8 procent. Inom den gruppen är dieselolja det kostnadsslag som steg mest. Kostnaden för elkraft sjönk.

Priserna på Byggmaterial gick upp med 2,0 procent. Inom den gruppen är snickerier, övrigt byggmaterial, samt betongvaror de kostnadsslag som har haft störst påverkan. Prissänkning kan noteras för vita varor och trävaror.

Varuslag	Prisförändring i procent	
	Aug -11	Aug -12
	Aug -10	Aug -11
Snickerier	+3,6	+5,3
Golvmaterial	+0,5	+3,3
Övrigt byggmaterial*	+4,4	+3,1
Armeringsstål	+4,7	-2,3
Betongvaror	+2,7	+2,3
Material för målning	+3,3	+1,6
VVS-material	+3,3	+1,4
Elmateriel	-0,0	+1,1
Järn och stål	+2,8	+1,0
Trävaror	-0,3	-0,4
Vita varor	+1,7	-0,5
S:a för byggmtrl	+2,2	+2,0

Byggherrekostnaderna gick upp med 0,5 procent, vilket främst beror på att tjänstemannalöner steg med 4,3 procent. Den marginella ökningen beror framför allt på räntan som sjönk med 12,2 procent.

Källa: SCB

Kraftigt prisfall på järnmalm oroar nya gruvor

Priset på järnmalm har fallit kraftigt senaste tiden 100 dollar per ton. Så lågt har priset inte legat sedan 2009. Detta är givetvis främst oroande för nya gruvsatsningar som ska igång, ex Northlands satsningar i Pajala som det går att läsa om i detta nummer och kanske ännu värre för Dannemora som bedömes ha bräckligare finansiering. LKAB säger att man ännu inte är oroad.

Skälet är att efterfrågan från Kina minskat. Bland proffs bedömare går åsikterna isär ifall detta

bara är en tillfällig svacka eller mer långvarigt.

Problem för gruvindustrin drabbar givetvis också oss berg-

sprängningsentreprenörer med tanke på alla jobb gruvindustrin ger även för oss.

PERSPEKTIV

PÅ BYGGMARKNADEN

Konjunktur- och strukturanalys

från Sveriges Bygginindustrier

Nr 10 Vecka 36, 2012

Ur innehållet

Produktionen av nya bostäder minskar: Bilden för riket visar på en tydlig nedgång för bostadsbyggandet och det är inom nyproduktionen av småhus som nedgången är störst.

Sid 1

Svagt konjunkturläge inom bygg- och anläggningsverksamhet: Konjunkturbarometern visar att orderläget är svagt och att nära hälften av byggföretagen uppger att svag efterfrågan hindrar vidare expansion.

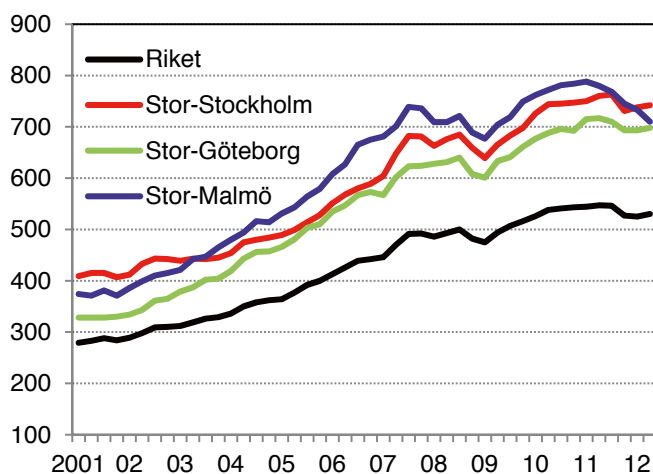
Sid 2

Produktionen av nya bostäder minskar

Den ekonomiska utvecklingen och prisutvecklingen på bostäder har betydelse för bostadsbyggandet. Trots en stark prisutveckling över en längre period har bostadsbyggandet varit lågt. Under tredje kvartalet 2011 nådde småhuspriserna i riket sin topp, för att sedan sjunka och plana ut under första halvåret i år. Genom att studera statistiken över antalet påbörjade lägenheter kan det konstateras att förändringar av igångsättningen sker mycket snabbare än prisförändringar på bostäder.

Fastighetsprisindex för permanenta småhus, data t.o.m. kv 2 2012

Index 1981= 100

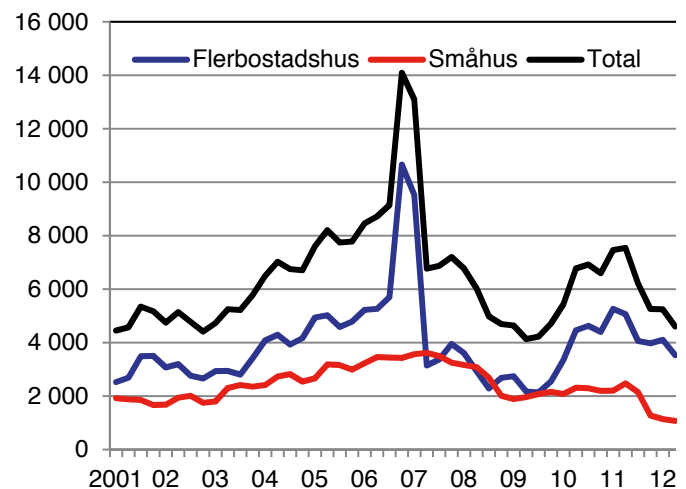
Källa: SCB

Efter att SCB redovisat statistik för antal påbörjade bostäder för det andra kvartalet kan vi konstatera att nedgången, som inleddes under fjolåret, har fortsatt.

Under första halvåret i år påbörjades nybyggnad av 2 150 småhus och 7 100 lägenheter i flerbostadshus. Det innebär en minskning av igångsättningen med 57 procent för småhusen och 30 procent för flerbostadshusen jämfört med motsvarande period 2011.

Påbörjade lägenheter * i nybyggda hus efter hustyp (2 kv glidande medelv.)

Antal

Källa: SCB, BI

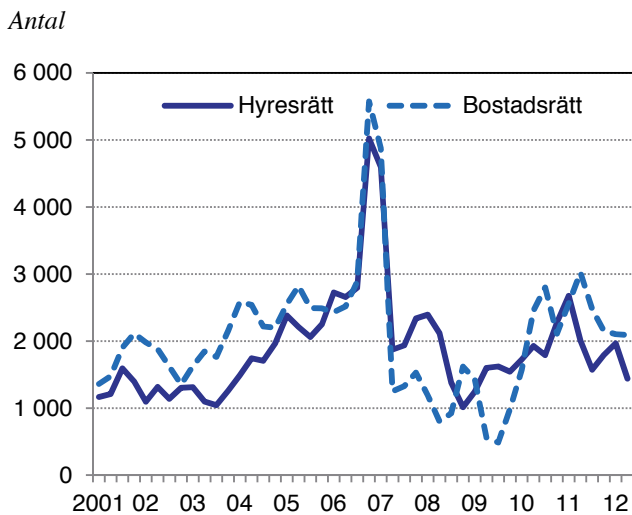
*BI:s uppräknig av SCB:s preliminära statistik

Den efter finanskrisen avvaktande utvecklingen för småhusbyggandet förbyttes till en kraftig nedgång under andra halvåret i fol. Nedgångstakten har dämpats under våren men småhusbyggandet är nu nere på historiskt låga nivåer. För flerbostadshusen började den negativa trenden lite tidigare än för småhusen, dock efter att ha uppvisat en starkt positiv utveckling fram

till första kvartalet 2011. Senast Sverige hade ett lika brant fall i igångsättningen av lägenheter i flerbostadshus under ett första halvår var 1997 (om vi bortser från 2007). Då var fallet -44 procent i årstakt (jmf -30 % i år). Sett enbart till andra kvartalet är antalet igångsatta flerbostadsprojekt tillbaka på de nivåer som existerade i slutet av 2009.

Antalet påbörjade småhus var under andra kvartalet på den lägsta nivån sedan 1996. Påbörjandet för första halvåret 2012 är därmed tillbaka på de låga nivåer som Sverige hade under de första åren efter 1990-talskrisen. De fyra senaste kvartalens tillbakagång beror sannolikt på ett flertal faktorer. Av dessa kan reavinstbeskattningen, bolånetaket och eurokrisen vara av särskilt vikt, eftersom de är relativt "nya" faktorer i det komplexa samband som påverkar efterfrågan på nyproducerade småhus.

Påbörjade lägenheter* i flerbostadshus efter upplåtelseform (2 kv glidande medelv.)

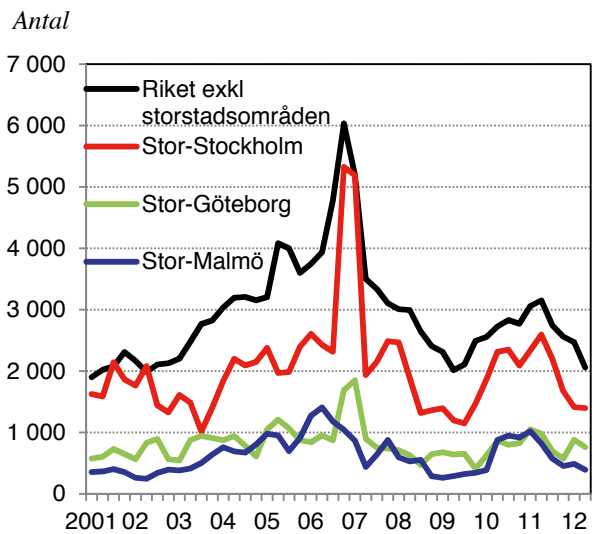

Källa: SCB, BI

Att det skulle vara det mest marknadsstyrda bostadsbyggandet som minskat kraftigast märks inte då antalet påbörjade lägenheter i flerbostadshus studeras mer i detalj. Hyresrättsbyggandet nådde sin topp under sista kvartalet 2010 och bostadsrätten ett kvartal senare. Totalt sett påbörjades det 2 900 hyreslägenheter och 4 200 bostadsrätter under första halvåret i år (och 0 ägarlägenheter). Sedan bostadssubventionerna avskaffades har hyresrättsbyggandet endast varit större än bostadsrättsbyggandet vid ett tillfälle (sett på årsbasis) och det var under krisåret 2009.

Även om nedgången för bostadsbyggandet är utbredd över hela landet finns vissa regionala variationer. För flerbostadshusen är nedgångstakten störst i Stor-Stockholm (-39 %) och Stor-Malmö (-40 %) under första halvåret i år jämfört med motsvarande period 2011. Avseende småhusen är trenden likartad, i samtliga regioner sjunker småhusbyggandet och det är i Stor-Stockholm och Stor-Malmö som påbörjandet sjunker mest (-68 % resp. -73 %).

Påbörjade lägenheter* i nybyggda hus efter region (2 kv glidande medelv.)

Källa: SCB, BI

En länsvis fördelning visar att antalet påbörjade bostäder totalt sett under första halvåret 2012 minskat i 16 av landets 21 län jämfört med motsvarande period föregående år. I nio av dessa län har påbörjandet mer än halverats. Avseende lägenheter i flerbostadshus har påbörjandet minskat i 14 län medan småhusbyggandet har minskat i 19 län.

Avslutningsvis kan det konstateras att bostadsbyggandet snabbt vände nedåt under andra halvåret i fjol och påbörjandet blev totalt sett lägre 2011 än 2010. Utsikterna för i år ser fortsatt dystra ut. Förhoppningsvis kan ett ökat bostadsrättsbyggande dämpa fallet framöver, eftersom varken hyresrätts- eller småhusbyggandet inger några förhoppningar under återstoden av 2012.

Johan Deremar

johan.deremar@bygg.org

08-698 58 49

Svagt konjunkturläge inom bygg- och anläggningsverksamhet

Konjunkturinstitutets (KI) barometerindikator är en sammanvägning av företagens och hushållens syn på läget i svensk ekonomi. I augusti återhämtade den sig något efter nedgången i juli. Den ligger dock fortfarande under det historiska genomsnittet, vilket kan tolkas som att tillväxten i svensk ekonomi är svagare än normalt. Det var främst tjänstesektorerna inom näringslivet som bidrog till uppräckningen men även bygg-

och anläggningsverksamhet bidrog positivt, medan hushållens bidrag var nära noll.

Barometerindikatorn

Stämningläget i svensk ekonomi, säsongrensade värden

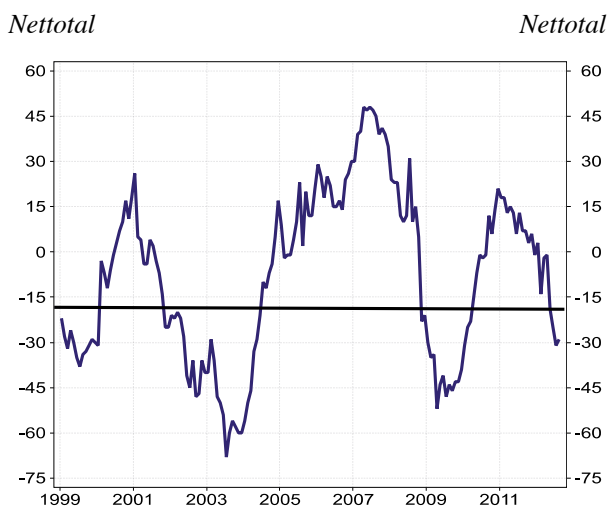
Förklaring: >110 mycket starkare än normalt
100-110 starkare än normalt
90-100 svagare än normalt
<90 mycket svagare än normalt

Källa: Macrobond, KI

Tjänstesektorns tydliga återhämtning i augusti bidrog till att bryta den negativa utveckling som näringslivet som helhet befunnit sig i kontinuerligt sedan i mars. Det går inte att med stöd av en enskild månads utfall påstå att det är en vändning. Något som snarare talar för en fortsatt svag utveckling är att sysselsättningen i näringslivet börjat minska och att företagen räknar med ytterligare nedskärningar framöver.

Bygg- och anläggningsverksamhet

Konfidensindikatorn, säsongrensade värden

— Branschens historiska genomsnitt

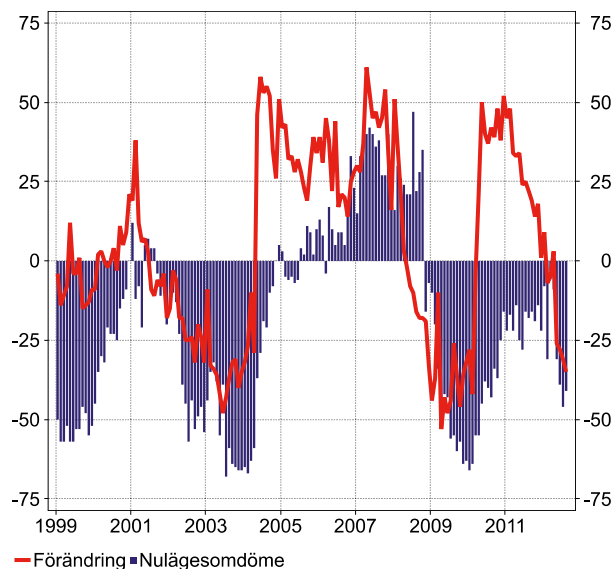
Källa: Macrobond, KI

Bland byggföretagen rapporterar både husbyggare och anläggningsbyggare om minskad efterfrågan. Konfidensindikatorn sjönk snabbt under sommaren till en nivå under det historiska genomsnittet efter att ha försvagats successivt sedan årsskiftet 2010-2011.

Orderstocken, säsongrensade värden

Nettotal

Nettotal

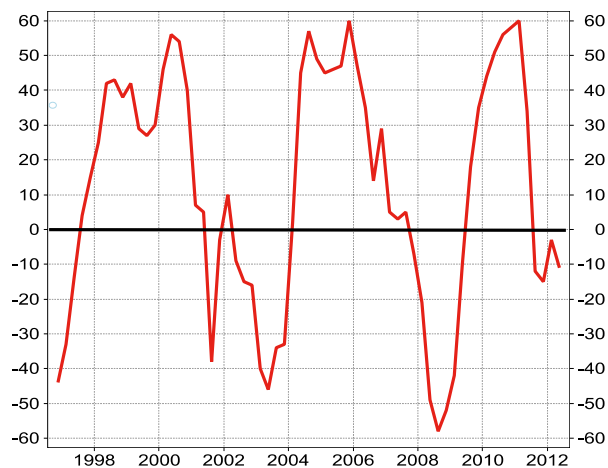
Källa: Macrobond, KI

Hälften av byggföretagen uppger nu att orderstocken är för liten. Detta har även fått genomslag på anbudspriserna som sänkts och inom anläggningsverksamhet redovisar nästan hälften av företagen lägre priser.

Utsikterna på byggmarknaden på ett års sikt, säsongrensade värden

Nettotal

Nettotal

Källa: Macrobond, KI

Det är nu ungefär ett år sedan som byggföretagens framtidsförväntningar justerades ned betydligt. Det stod då klart att den återhämtningsfas branschen var inne i skulle komma att brytas tidigare än önskat. Förväntningarna är alltjämt kvar på en dämpad nivå. Såväl ordergång som byggproduktion väntas bli oförändrade närmaste månaderna medan sysselsättningen bedöms fortsätta att minska.

Fredrik Isaksson

fredrik.isaksson@bygg.org

08-698 58 67

STATISTIK

Sysselsatta (15-74 år) i byggindustrin 2010 - Tusental

Månad	2010	2011	2012	%
Jan	282	301	316	4,8
Feb	291	305	310	1,5
Mar	293	296	307	3,7
Apr	296	302	320	5,9
Maj	303	315	324	2,8
Jun	321	317	318	0,3
Jul	319	321	340	5,9
Aug	325	331		
Sep	305	304		
Okt	308	317		
Nov	316	330		
Dec	300	314		
Medel	305	313		

Källa: SCB

Arbetade timmar i byggindustrin 2010 - 10000-tal per vecka

Månad	2010	2011	2012	%
Jan	950	1 000	1 060	6,0
Feb	1 080	1 100	1 120	1,8
Mar	1 020	1 100	1 110	0,9
Apr	1 090	1 040	1 060	1,9
Maj	1 110	1 260	1 140	-9,5
Jun	1 150	1 060	1 100	3,8
Jul	660	700	740	5,7
Aug	1 030	1 000		
Sep	1 180	1 180		
Okt	1 170	1 220		
Nov	1 230	1 290		
Dec	980	1 020		
Medel	1 054	1 081		

Källa: SCB

Arbetslösa byggnadsarbetare 2009 - Procent arbetslösa i kassa 36+28

Månad	2009	2010	2011	2012
Jan	10,2	11,5	6,9	6,8
Feb	10,8	11,1	6,8	7,0
Mar	10,6	9,9	5,8	6,4
Apr	9,4	7,5	4,5	5,3
Maj	9,7	5,4	3,2	4,1
Jun	8,7	4,6	2,9	3,7
Jul	7,5	5,1	3,2	4,0
Aug	7,0	4,4	3,0	
Sep	6,5	3,8	2,8	
Okt	6,9	3,9	3,2	
Nov	8,0	4,6	3,9	
Dec	11,6	6,8	6,2	
Medel	8,9	6,6	4,4	

Källa: Arbetsförmedlingen och Byggnads Sep 09-mars 10 reviderat av Byggnads

* Statistiken över bygglov och påbörjade lägenheter är behäftad med stor eftersläpning.

I tabellerna har vi därför räknat upp de senaste 12 månadernas statistik så att de någorlunda överensstämmer med SCB:s statistik

** K/T är priset i förhållande till taxeringsvärdet vid en viss tidpunkt (i detta fall 2009 års förenklade fastighetstaxering)

*** Fr.o.m. oktober 2007 ingår även målare (arbetslösa i kassa 28)

Beviljade bygglov, kvm 2010 - Bruttoarea, 1000 kvm, samtl. byggnader

Månad	2010	2011	2012	%
Jan	483	510	334	-34,5
Feb	521	438	529	20,6
Mar	624	979	465	-52,5
Apr	530	680	382	-43,9
Maj	632	684	653	-4,6
Jun	801	645		
Jul	505	323		
Aug	468	466		
Sep	594	555		
Okt	459	661		
Nov	505	595		
Dec	595	514		
Helår	6 716	7 050		

Källa: SCB, BI

Faktorprisindex för flerbostadshus 2010 - Index 2004=100

Månad	2010	2011	2012	%
Jan	124,0	128,2	131,7	2,7
Feb	124,1	128,9	131,9	2,3
Mar	124,3	129,1	133,2	3,2
Apr	125,5	130,6	133,6	2,3
Maj	126,5	130,6	133,9	2,5
Jun	126,8	130,7	133,8	2,4
Jul	126,8	130,8	133,8	2,3
Aug	126,8	131,1		
Sep	126,9	131,3		
Okt	127,1	131,2		
Nov	127,2	131,3		
Dec	127,4	131,3		
Medel	126,1	130,4		

Källa: SCB jan 2012 reviderat

Småhuspriserna i riket totalt 2010 - Köpeskillingskoefficienten (K/T)**

Månad	2010	2011	2012	%
Jan	1,54	1,60	1,55	-3,1
Feb	1,54	1,57	1,51	-3,8
Mar	1,54	1,58	1,52	-3,8
Apr	1,58	1,59	1,54	-3,1
Maj	1,58	1,59	1,54	-3,1
Jun	1,58	1,59	1,58	-0,6
Jul	1,60	1,61		
Aug	1,59	1,60		
Sep	1,58	1,59		
Okt	1,59	1,56		
Nov	1,59	1,54		
Dec	1,59	1,54		
Medel	1,58	1,58		

Källa: SCB

Beviljade bygglov, antal lgh 2010 - Antal lägenheter, hela riket

Månad	2010	2011	2012	%
Jan	2 176	2 492	1 049	-57,9
Feb	2 323	1 822	2 201	20,8
Mar	2 173	3 492	2 070	-40,7
Apr	1 930	2 929	1 666	-43,1
Maj	2 984	2 438	2 610	7,1
Jun	3 392	3 120		
Jul	1 649	1 173		
Aug	1 950	1 559		
Sep	2 096	2 399		
Okt	2 075	2 193		
Nov	2 195	2 502		
Dec	2 993	1 989		
Helår	27 936	28 108		

Källa: SCB, BI

Påbörjade lägenheter 2010 - Antal lägenheter, hela riket

Månad	2010	2011	2012	%
Jan	1 334	2 908	1 619	-44,3
Feb	1 470	2 133	1 261	-40,9
Mar	2 639	2 566	1 952	-23,9
Apr	2 718	2 559	1 437	-43,9
Maj	2 687	2 543	1 400	-44,9
Jun	2 685	2 440		
Jul	1 129	563		
Aug	1 918	2 037		
Sep	2 698	2 313		
Okt	3 054	1 656		
Nov	2 003	2 141		
Dec	2 442	1 652		
Helår	26 777	25 513		

Källa: SCB, BI

KI:s konfidensindikator för byggindustrin, säs.rensad 2009 - Nettototal

Månad	2009	2010	2011	2012
Jan	-30	-30	18	4
Feb	-35	-25	18	-14
Mar	-34	-23	14	-2
Apr	-51	-15	15	0
Maj	-44	-7	13	-19
Jun	-42	-1	6	-25
Jul	-48	-2	12	-32
Aug	-44	-1	8	
Sep	-46	12	7	
Okt	-43	6	3	
Nov	-43	14	6	
Dec	-39	21	-1	
Helår	-41,6	-4,3	9,9	

Källa: Konjunkturinstitutet

Rekordtidig start för Kvartalets medlem

Patrik "Palle" Blomquist, ägare till Berg & Anläggning i Stuvsta AB, kanske har åldersrekordet beträffande tidig start i branschen. Redan som 5-åring fick han prova på borrning i faderns företag Berghantering AB.

Från 12 års ålder var han proppjon hela sommarloven och från 14 års ålder var det dags att köra handhållet. "Ibland var det nog borren som snurrade med mig istället för tvärtom" berättar Palle. Sedan blev det bygggymnasium och en kort sväng hos farfar som hade snickeri. För under sina mörka stunder tyckte Palle att det där slitet med bergsprängning var det bara idioter som höll på med. Men snart var det åter till bergsprängningen. Pappa Hans hade tröttnat på ha firma säger Palle så han startade själv upp **Berg & Anläggning i Stuvsta AB** 1991 med Hans som anställd. Mamma Lena skötte administration och ekonomi och hänger fortfarande med. Hans lever tyvärr inte längre.

Under en tid hade firman förutom bergsprängning även lastmaskiner, grävmaskiner och lastbilar och var upp till 10 anställda. Jobben kunde vara sprängningar upp till 20 000 kbm. Men Palle bestämde sig för att renodla sig mot bergsprängning och 2009 såldes sista lastbilen.

I den nya strategins grunder, först var det mest villagrunder (bostadsbyggande i stor-Stockholm har ju ökat hela tiden) och nu blir det mest större projekt. När BEF nytt var på besök, var det i en grund för en skola, i det nya bostadsområdet i Bromma – **Annedal**.

Palle gillar lite knepiga jobb som kräver eftertanke.

Patrik "Palle" Blomquist

Oftast fungerar dialogen med beställaren men det gamla vanliga tjafset om avtäckning och skyddsavstånd finns tyvärr kvar. Det har dock sällan varit problem att få ut pengarna. Under firmans 20-åriga tillvaro har det aldrig varit någon total nedgång av jobb, inte ens under början av 90-talet. Palle säger också att ibland får man hjälpa någon konkurrent/kollega som tagit på sig för mycket eller vice versa.

Om **BEF**, som Palle också var snabb att gå med i så fort "upproppet" gick ut i början av 2002, tycker han har gjort mycket nytta och kan vara till hjälp. Han ser också fram emot sprängAppen.

BEF borde dock också tänka mer på de små företagen när man ordnar möten och kurser. Fredagar då det är lite lugnare eller kanske tom lördagar under vintern vore ok för en kurs.

Och apropå småföretagare, nu måste vi avsluta interjuven för Palle måste börja borra för nästa salva.

Annedal

Bostadsområdet Annedal anläggs på gammal industrimark, som har sanerats med världsledande teknik för att möjliggöra stadsutvecklingen. Där byggs nu 2000 bostäder med stor variation, från 2-våningars radhus till 17 våningars höghus, och med många olika arkitektoniska uttryck. Områdets hela bredd kommer att presenteras på en bostadsutställning 2012. Omvandlingen från industri till bostäder går vidare i östra Mariehäll, där ett stort antal lägenheter planeras.

I närliggande Ulvsunda industriområde planeras för ytterligare 3000 nya lägenheter utmed Bällstaviken i en blandad stad med starka kopplingar till Sundbyberg

och till Bromma Blocks. Ett programarbete har påbörjats.

Hela området Annedal-Östra Mariehäll-Ulvsunda kommer att försörjas med ny modern kollektivtrafik. När Tvärbana Norr är fullt utbyggd skapas snabba spår-förbindelser med Solna, Sundbyberg, Bromma flygplats, Kista, Alvik samt en rad närförorter och viktiga trafikknutpunkter söder om innerstaden. Redan 2013 kommer tvärbanans Solnagren att vara i trafik, med två hållplatser i Ulvsunda industriområde.

Byggtid: 2008-2015

Antal lägenheter: 5 000

Arbetsplatser: cirka 5 000

Från berg till småsten

Under drygt 20 år har vi samlat kunskap och erfarenhet för att bli en **ledande leverantör av helhetslösningar**. Vårt erbjudande innebär korta leveranstider, hög leveranssäkerhet och marknadens bästa utrustning och sprängmedel.

Om du bestämmer resultatet, så tar vi hand om resten.

NORAB

Besöksadress: Olofsbergsgruvan, Gyttorp. Postadress: P.O. Box 63, SE-713 22 Nora.

Tel: 0587-145 45. Fax: 0587-143 70.

E-post: office@norab.com. www.norab.com

norab
MEMBER OF SSE GROUP

Österleden – nödvändig komplettering

Det kanske kan verka lite övermaga att presentera ett stort projekt som Österleden i Stockholm då inte ens förbifarten är till hundra procent i land.

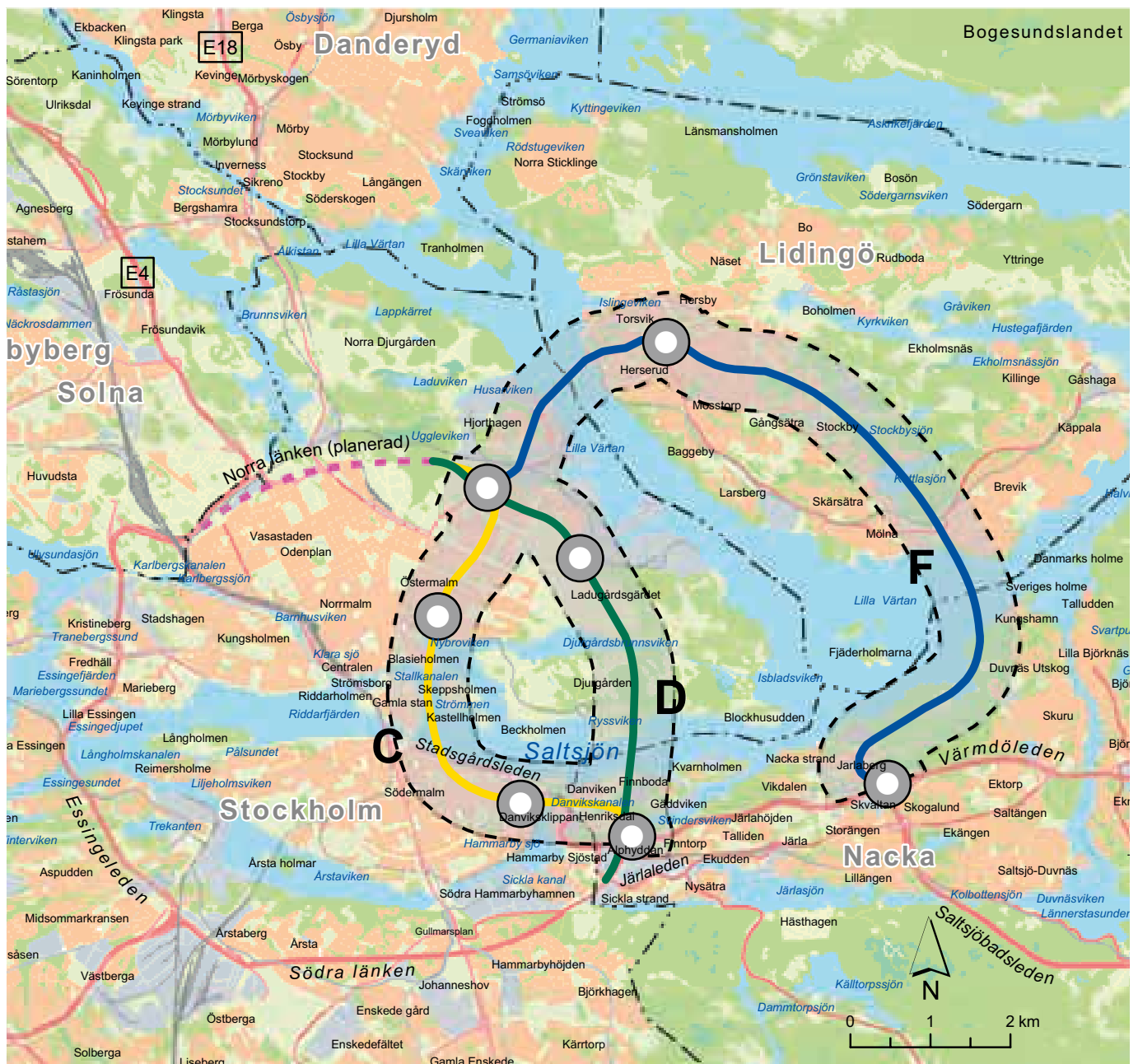
Men faktum är att trafiksituationen i Stockholm är inte helt löst förrän vi har en komplett ringled. Och det behövs oavsett vilken typ av fordon och drivmedel vi kommer att ha om 50 år. Kommande generationer bergsprängare behöver också något att göra.

Trafikverket arbetar med en förstudie för en östlig förbindelse i Stockholmsområdet. Arbetet med förstudien sker förutsättningslöst, med syftet att tillfredsställa den ökande befolkningens behov av resvägar i den östra delen av Stockholmsregionen.

Östlig förbindelse har planerats sedan 1990

Östlig förbindelse, som tidigare kallades Österleden, har sedan

trafiköverenskommelsen 1990 varit den östliga delen av den planerade trafikledningen runt Stockholms innerstad. Den planerades gå helt i tunnel under Saltsjön och Djurgården från Värmdöleden till Frihamnen. En östlig förbindelse skulle förbättra miljön och trafiksäkerheten, öka tillgängligheten inom regionen och skapa bättre möjligheter för regional utveckling.

Figur A Förslag till alternativa vägkorridorer för en östlig förbindelse

Nya förutsättningar gör Östlig förbindelse aktuell på nytt

När trafiköverenskommelsen kollapsade 1997 upphörde allt arbete med Österleden. Men nu har förutsättningarna förändrats. Nacka-Värmdö-området är den regiondel som befolkningsmässigt växer mest i Sverige och området kring Hjorthagen-Frihamnen kommer att bli ett av de mest expansiva exploateringsområdena i Stockholmsregionen. Därför arbetar Trafikverket nu med en förstudie av en östlig förbindelse i Stockholmsområdet. Förstudien ska lägga fast mål för projektet och det fortsatta arbetet.

Fler projektmål för Östlig förbindelse

Projektmålen för en östlig förbindelse är att

- skapa förutsättningar för regional utveckling samt för att flerbostäder och arbetsplatser ska

kunna byggas i relativt centrala lägen

- förbättra möjligheterna att genom bättre tillgänglighet skapa en större arbetsmarknad
- knyta samman stadsdelar och områden norr och söder om Saltsjön.

Viktiga, men sekundära, mål för den östliga förbindelsen är att minska trafiken i innerstaden samt att åstadkomma bättre framkomlighet och trafiksäkerhet.

Resultat av förstudiearbetet

Förstudiearbetet har nu resulterat i en förslagshandling, daterad 2006-04-24, med en samrådsredogörelse och två trafikanalyser. Länsstyrelsen och berörda kommuner har inkommit med kompletterande synpunkter på förstudien. Länsstyrelsen har även beslutat att projektet kan komma att innebära betydande miljöpåverkan.

Trafikverket ska ta ställning till förstudien och nästa steg är vägutredning.

Flera alternativ finns men D är det som skulle kännas mest naturligt med en hopkoppling till Norra Länken.

Beskrivning

Ny vägtunnelförbindelse väster om södra Djurgården, med uppfart på Sveavägen via Klarartunneln och med koppling till Klararstrandsleden.

Ny vägtunnelförbindelse ungefär i tidigare utredda Österledens sträckning under Saltsjön och Djurgården.

Ny vägtunnelförbindelse från Nacka och öster om Djurgården.

Ny vägtunnelförbindelse från Björknäs (Boo), under Lidingö till Danderyd

Geopro

www.geopro.se
Tfn 036-12 80 20

- Tillståndsprövningar och täktplaner
- MKB och naturvärdesinventeringar
- Provtagningar och analyser
- Miljöjuridisk support
- Kontrollprogram och besiktningar
- Miljörapporter och tillsynsfrågor

**Vi tar ett helhetsgrepp om din täktverksamhet
- ett förtroende att förvalta och utveckla**

Forcit Sweden AB är ett helägt dotterbolag till **OY FORCIT AB** i Finland. Forcit har mer än 100 års erfarenhet av sprängmedelstillverkning för nordiska förhållanden.

Idag är Forcit en av de ledande leverantörerna på den svenska marknaden med kontor i Nora, stationer i Karlskoga, Lycksele, och Gällivare. Fler stationer är planerade för att utöka närvaron på marknaden samt att för dig som kund korta leveranserna. Forcit levererar idag sprängmedel till alla applikationer inom branschen såsom gruvor, täkter, tunnlar och övrig entreprenad. Företagets produktsortiment består av välkända produkter som är väl anpassade för våra nordiska förhållanden. Vår teknik och kvalitet från moderna laddtruckar och moderna laddutrustningar samt våra erkänt bra produkter, erfarna personal garanterar att du som kund får ett bra resultat.

Forcit Sweden AB Box 6 713 21 NORA Tel: 0587-109 99 www.forcit.se

Olyckskommission jobbar vidare

Olyckskommissionen Bergsprängning lever vidare och hade ett möte i slutet av maj. Det första resultatet av gruppens samarbete finns nu ute i form av en checklista för upphandling och utförande av bergsprängning.

Alla deltagande organisationer och företag verkar nu för att dessa checklistor ska användas och resultatet hitintills ser lovande ut. Det är redan många bergsprängningsföretag som stött på checklistan hos sina beställare. Det pågår även framtagande av en fördjupande handledning som stöd till hur checklistorna ska användas. Alla checklistor ligger på BEFs hemsida under fliken om sprängning och finns även att få i tryckt format att beställa från BEF.

Generellt kan man säga att checklistan mottagits positivt i branschen men det är tyvärr fortfarande lång väg att gå innan alla parter fattar allvaret när bergsprängning utföres fel. Förutom att det givetvis sätter konkurrensen ur spel.

Olyckskommissionen fortsätter sitt arbete för en säkrare bransch med fortsatt samverkan i branschen

Det förekommer fortfarande att medarbetare från våra största byggföretag handlar upp bergsprängning av entreprenörer som aldrig har hört talas om punkterna på checklistan. Gissa varför ?

Gruppen arbetar även vidare med att försöka ta fram gemensamma rekommendationer på hur maskiner som går i berg borde se ut när det gäller skydd. Nästa möte är den 18 oktober.

Roland Netterlind

SNABBA
LEVERANSER

CME

CONSTRUCTION MINING EQUIPMENT

Fördämningsmattor 3x4 m, 3x5 m • Slipskivor, -skålar • Sprängtråd • Skjutkabel
Diamantslipstift m. maskin • Dammsugarsäckar • Borrhålsplugg • Skarvborr • Borrkronor
Helstångsborr S11, S12 • Brunnsborr m. tillbehör • Skyddskläder • Slangar • Gruvlampor

031-54 10 96, 54 20 32

Fax 031-53 28 50 • Mobil 070-583 32 13 • www.cme.se • info@cme.se

Undermålig skyddsutrustning stoppas av Arbetsmiljöverket

Säljstopp av ett stort antal produkter, som inte uppfyller kraven. Det är resultatet av Arbetsmiljöverkets marknadskontroll av hörselskydd och olika typer av skyddshandskar som säljs via nätet. Ett 60-tal företag berördes av granskningen.

– Det är viktigt att produkter som utger sig för att skydda människor mot skador också gör det, säger Bernt Nilsson, avdelningschef vid verket. Vår granskning ledde till en självsanering av marknaden. Det gynnar en sund konkurrens och – i det här fallet – alla dem som vill vara säkra på att den skyddsutrustning de köpt håller måttet.

Dessa produkter kontrollerades:

- Skyddshandskar mot kemikalier
- Svetshandskar
- Hörselskydd

Totalt granskades 470 handskar. Drygt 10 procent av dessa uppfyllde inte kraven. I flertalet fall har dessa nu utgått ur sortimentet.

Av cirka 650 kontrollerade hörselskydd har ett 50-tal produkter utgått.

– Vilka krav är det då som ställs på skyddskläder och skyddsutrustningar?

Produkterna ska ha genomgått typprovning hos ett godkänt organ och ha intyg som bevisar att de uppfyller kraven. De ska dessutom vara försedda med CE-märkning och ha en bruksanvisning på svenska. När en eller flera av dessa brister påpekades för återförsäljaren, rättades det antingen till eller så drogs produkten in.

Försäljningen via nätet ökar starkt, också av personlig skyddsutrustning. Det underlättar för

kunden, men det innebär också att man går miste om den information som en erfaren försäljare i en specialbutik har. På nätet saknas för det mesta kunskap om varorna och om de regler som gäller för vissa produkter. Arbetsmiljöverkets marknadskontroll fyller därför en viktig funktion för att rensa bort bristfälliga varor från marknaden.

Kontaktpersoner och sakkunniga vid Arbetsmiljöverkets huvudkontor:

Ann Sofie Kero,
tel 010-730 91 85
Bengt R Johansson,
tel 010-730 99 82

Shaping the world you live in

MAXAM finns representerat i ett 20-tal europeiska länder med 27 fasta fabriker i 11 av dessa. Den sammanlagda försäljningsvolymen gör MAXAM till Europas största sprängämnesleverantör. MAXAM erbjuder ett komplett sortiment av högkvalitativa sprängämnesprodukter kombinerat med bästa tänkbara tekniska support och teknisk utveckling med syfte att göra produkterna säkrare, effektivare och miljövänligare.

MAXAM

Civil Explosives • Outdoors • Defence • Chem • Energy

MAXAM Sverige AB
Tel. 054-535310

E-mail. info@maxam-sverige.com

Frågor om tillstånd gällande förvaring, förvärv och överföring –

Vad händer ?

Den nya explosivlagen om brandfarliga och explosiva varor 2010:1011 och föreskriften om förvaring av explosiva varor MSBFS 2010:5 har i praktiken visat sig skapa stor problematik. För att reda ut vad det är som verkligen gäller och för att ta reda på om syftet verkligen uppnås med hur lagen är formulerad idag skrev BEF i november 2011 både till MSB och till Förvarsdepartementet och framförde sina åsikter.

I BEFs brev riktades främst kritik till hur lagen gällande förvärvs- och överföringstillstånden är formulerad, då den innebär att dessa tillstånd måste sökas i varje kommun. Vi frågade oss om syftet med lagstiftningen verkligen kunde nås och beskrev vad konsekvenserna av dagens formulering innebär i praktiken. Dessutom ifrågasattes hur bedömningen av förrådsbyggnationerna kunde skilja sig åt mellan kommunerna. BEF har nu fått svar från MSB där de försökt besvara våra frågor och förklara varför situationen ser ut som den gör.

Tillstånd gällande förvaring

När det gäller reglerna kring förvaring av sprängämne och sprängkapslar så är lagen tydlig vad som gäller. Utgångspunkten är

att sprängkapslar och sprängämnen ska förvaras i skilda förråd. Förvaring kan ske tillsammans om åtgärder vidtas för att säkerhetsställa att en detonation inte kan överföras mellan kapslar och sprängämne. Föreskrifterna innehåller inga fastställda lösningar på separation av utrymmen i förråd utan det är den person som hantearar som i varje enskilt fall ska kunna visa för tillståndsmyndigheten att separationen är tillräcklig. Här har dock en viss uppluckring skett genom "Lex Kvarnvik" där entreprenören Lars Kvarnvik, Värnamo Sprängtjänst ihop med BEF testade och dokumenterade olika typer av mellanväggar som sedan godkändes. MSB har nu sagt att givetvis måste samma typ av väggar i samma typ av förråd godkännas även på andra ställen.

Beträffande vikten av åskskydd går också debatten vidare. BEF har anlitat en expert som i princip anser att ett sprängmedelsförråd i sig själv är ett åskskydd. Vid ett seminarium anordnat av MSB tolkade undertecknad den kvalificerade information som Eva Forell, OBO Betterman gavatt åskskydd åtminstone på mobila förråd är helt onödigt.

BEFs bedömningar generellt är att det är fel att 290 kommuner,

alla med olika kunskapsbakgrund som ska tolka lagen kvarstår. Det blir olika bedömningar innan lagen satt sig ordentligt. BEF har här skickat ett brev till kommunerna där vi påtalar vikten av kompetens samt att lagen tolkas lika. Det positiva kan sägas vara att många kommuner delegerat frågan till Räddningstjänst/Brandförvar där generellt större kompetens och förståelse finns för dessa frågor.

Tillstånd till hantering och överföring

Vad gäller frågorna om tillstånd till hantering och överföring kommer vi fortsätta med dialogen med MSB, men av deras svar att döma är vi försiktigt optimistiska och de jobbar med ärendet. MSB är medvetna om att reglerna inte uppfattats och tillämpats på rätt sätt och att konsekvenserna av att kommunerna skulle vara tillståndsmyndighet inte uppmärksammas på rätt sätt. Reglerna i sin nuvarande utformning innebär stora problem för de företag som genomför sprängarbeten i många olika kommuner. Därför utreder de nu som första åtgärd i vilken mån myndigheten får besluta om undantag från skyldigheten att ha tillstånd för användning av explosiva varor och om det är praktiskt möjligt att utforma ett sådant undantag utan att det får orimliga konsekvenser för säkerheten. De utreder även i vilken mån EU-rätten tillåter Sverige att endast pröva överföring till ett förråd utan att särskilt pröva den följande överföringen till sprängplatsen. BEF bevakar noga fortsättningen.

Roland Netterlind

Stenspräckning i modern version – en jättedar da?

Stenspräckning ger oss bergsprängare lite dåliga vibbar eftersom tanken går till de olika former av gasgenererande krutladdningar som florerar på marknaden. Denna metod har marknadsförts som vibrationsfri vilket skulle innebära att man skulle slippa besiktningar vilket är en sanning med modifiering. Och metoden omfattas definitivt av samma regelverk som konventionell sprängning.

Nu har ett nytt alternativ dykt upp, en hydrauliskt drivet spett 1,20 m långt vars aggregat kopplas till en grävmaskin och sedan förs ned i ett förborrat hål. Håldiametern 76 mm och ett normalt bormönster är en förutsättning på 50 cm, hålavstånd 70 cm och djup ca 2 meter inklusive underborrning. Vikten på aggregatet är 950 kg och spräckkraften 2 400 ton.

Uppländska Bergborrnings AB använder nu metoden i Svedmyra, södra Stockholm där JM AB:s bolag Seniorgården bygger 24 st lägenheter.

Husen trängs bokstavligen in mellan befintlig villabebyggelse från 30 talet och tunnelbanestation Svedmyra. Bergvolymen var ca 2 000 kbm och konventionell sprängning skulle innebära omfattande besiktningarbete, vibrationsmätning, klagomål, avstängning av tunnelbanan inkl utrymning av perrong etc. Därtill Arbetsmiljö/säkerhetsrisk med dolor och stenkast.

Därför valde vi redan i anbudsstadiet att efterfråga alternativa lösningar till konventionell sprängning berättar Amadou Jeng, Arbetschef på JM anläggning.

Vid utvärderingen av anbudet visade det sig att Uppländska lo-

en framdrift på ca 50 kbm/dag mot övrigas ca 10 kbm. Då Amadou talade med Sonny Carlsson fick han förklaringen, en ny metod (för Sverige).

Amadou är hittills nöjd och kommer att ordna ett seminarium på sin arbetsplats för JM folk

och andra intressenter, BEF fick också en inbjudan. Han har också börjat se vilka konsekvenser metoden kan medföra för texten i AMA Anläggning. Det är

alltid roligt att träffa denna typ av kreativa beställare.

Sonny berättar att han genom Steve Egelstam på DESROCK AB fått höras tala om denna metod

Trång arbetsplats lämplig för alternativa sprängmetoder..

Spräckresultat.

som användes i Italien och som en sann entreprenör slog han till direkt på en utrustning, ca 800 000 kr.

Hittills ligger man över utlovad kapacitet, ca 60 kbm/dag. Spräckning går så snabbt att det behövs två borrhuggar för att hålla undan när det går för fullt. Vid ett parti med mycket sprickor i berget har man dock kört med en vanlig skutknack då det ej gick och få fäste.

Jämför man kostnaden rakt av utan att ta hänsyn till kringkostnader är metoden ca 10 ggr dyrare än ren losshållning. Men på komplexa innerstadssprängningar eller vid annan känsliga områden kan detta vara framtiden. Vi har redan fått många förfrågningar på utrustningen som har beteckningen SW 1100 berättar Steve.

Roland Netterlind

Amadou Jeng, JM's kreativa arbetschef.

SW-1100

Vikt 950 kg
 Spräck kraft 2 400 ton
 Kilens längd 900 mm
 alt 1 200 mm

Hål diameter 76 mm
 Hål Djup 1 700 mm

Säkerhetsprodukter för Bergsprängningsbranschen

Sprängämnesförråd

Kraven gäller direkt samtliga nya förråd, befintliga äldre förråd måste vara utbytta senast 2012-01-01. Vid förvaring av max 60 kg netto explosiv ämne får sprängämne och sprängkapslar förvaras i samma förråd.

Separata tändarrum kan ordnas i större sprängämnesförvaringar.

Förrådet har även Det Norske Veritas godkännande DNV ID NO 388.

Uppfyller de nya kraven på förråd för förvaring av explosiva varor - EN 1143-1 grade III.

Gruvlampor

KS-7610

Kabelfri hjämlampa med lithiumbatteri och högeffekts LED. Kan ställas i tre olika ljuslägen, fullt ljus till sparläge. Drifttid på minst 14 timmar, 1500 - 2500 lux v/ 1 meter, 25-32 lumen.

KS-7600

Kabelfri hjämlampa med lithiumbatteri och högeffekts LED. Kan ställas i två olika ljuslägen. Fullt ljus (minimum drifttid 14 timmar, 1500lux v/ 1 meter, illum 25lumen+)

Båda lamporna har ett tåligt lamphus i en specialblandning av Polykarbonat och ABS-plast. Vattentäta till 1 m djup, klarar temperaturer från -20 °C till + 60 °C. Vikt: 130 g. 2 års garanti på material och drift. ATEX godkända Ex II 2G Ex ib IIC T4 eller Ex II 2G Ex ia IIC T3.

BEF-APPEN

Äntligen, skulle jag vilja utbrista. Det har förflutit en ganska lång tid från det att vi beslutade att satsa på en sprängjournal som använder sig av dagens teknik via smartphones och en internetbaserad portal.

Samtidigt så är det så att när man sätter sig ner för att konstruera en applikation som ska "passa alla", så uppstår det en massa problem på vägen. Alla bergsprängare är ju inte stöpta i samma form, och alla har sin syn på saken. Det är bland annat av denna anledning som det har dragit ut på tiden.

För att få APPEN så verklighetsanpassad som möjligt har vi haft en grupp som representerat medlemmar med lite olika inriktning. Det har förutom undertecknad Jan Johansson – Voglers Sverige AB som jobbar nästan uteslutande med täkter varit, Micke Kauppi – Magnus Schakt AB, Lars Kvarnvik – Värnamo Sprängtjänst AB samt Camilla Ahlgren och Peter Bååth Spräng & Mätkonsult AB. Dessa får representera mer "vanliga" företag med varierande typ av sprängningsarbete.

Men nu så har vi lanserat den första versionen av denna sprängjournal, som förhoppningsvis ska underlätta det dagliga livet ute på berget. Det som också varit en stötesten i detta projekt, har varit att hitta en rimlig kostnadsnivå för er användare av systemet. I dagsläget så tycker vi att vi har hamnat rätt i denna fråga, men då måste vi vara medvetna om att hela prissättningen bygger på att det blir många användare av vår app. I förlängningen betyder det att ju fler vi blir som köper, desto större blir möjligheterna att utveckla och förfinas systemet. Av den anledningen uppmanar vi alla att vara medvetna om, att detta är första steget i ett utvecklingsarbete som kommer att pågå under lång tid framöver. Tanken är att systemet kommer att byggas på med till exempel: lagermodul, sprängplan, integrering av vibrationsmätningar, tillståndshandling mm. mm. I våra undersökningar hos er medlemmar har vi trots allt fått en entydig bild av vad det är som man framförallt är intresserade av, nämligen en smidig hantering av sprängjour-

nalen. Och, som sagt, nu har vi en fungerande första utgåva av denna sprängjournal. Det kommer säkerligen att finna en massa synpunkter, och kanske även, en del "buggar" och diverse fel. Av denna anledning uppmanar jag samtliga er som börjar använda systemet att ha ett visst mått av tålamod den första tiden.

När BEF pratar med de som är våra medlemmars beställare så är deras inställning odelat positiv till att vi arbetar med detta projekt. Att vi får en likalydande dokumenthantering av sprängjournalen är ett stort steg i rätt riktning i vår strävan att stärka BEF-medlemmens KMA-arbete.

Sammanfattningsvis, uppmanar jag samtliga BEFare, häng på och var med och utveckla dagens och framtidens "moderna" bergsprängare!

Jan Johansson

**A complete rock service
People make
the difference**

Nobody gives a better
blasting performance...

Hugelsta, 635 02 Eskilstuna.
Tel: 016 13 90 77 Fax: 016 12 87 10

EPC-SVERIGE **EPC**
GROUPE

The Equipment

The Shotfirer

The Team

Vilken anställningsform skall jag välja?

I samband med att en arbetsgivare skall anställa personal är det många frågor som arbetsgivaren måste ta ställning till. I regel hamnar fokus på frågor som är den här personen kompetent nog för den aktuella tjänsten? Passar den här personen in på vår arbetsplats ur ett socialt perspektiv?

Arbetsrättsliga frågor hamnar lätt åt sidan, vilket sig inte är konstigt då det är ett komplext område även för inbitna jurister. Det är dock viktigt att man som arbetsgivare handlar på ett korrekt sätt, eftersom ett feltramp kan leda till åtskilliga tusen i skadestånd till den anställda om det vill sig riktigt illa. Ett fel som många arbetsgivare gör är att man inte väljer rätt anställningsform eller att man tillämpar anställningsformen på fel sätt. Denna artikel skall därför hjälpa dig att bena ut vilka anställningsformer som du kan använda dig av i samband med att du skall anställa personal samt i övrigt vad du bör tänka på när du väl har gjort ditt val.

Ett fast eller begränsat val

Utgångspunkten som alla arbetsgivare måste känna till är att en anställning gäller tillsvidare om annat inte avtalats. En tillsvidareanställning är vad som i folkmun kallas fast anställning och löper alltså på "tillsvidare". För att arbetsgivaren skall kunna säga upp en sådan anställning krävs det att det föreligger saklig grund, det vill säga att det föreligger arbetsbrist eller andra omständigheter som hänförliga till den anställde personligen. Så som de flesta känner till krävs det mycket på fötterna för att kunna hävda att sak-

lig grund föreligger. Med andra ord det är svårt att säga upp en tillsvidareanställning. Därutöver följer en mängd skyldigheter som arbetsgivaren har att följa i samband med denna typ av anställningsform. Man bör därför vara införstådd med vad som gäller när man väljer att anställa en person på en tillsvidareanställning. Å andra sidan kanske man vill ha just den där personen, och då kan en tillsvidareanställning vara en förutsättning för att kunna locka över personen ifråga till sitt bolag.

Om en arbetsgivare inte vill, eller för all del inte kan, använda sig av en tillsvidareanställning, vad ska den göra då? Den bästa rekommendationen är givetvis att slå upp lagen om anställningskydd (LAS). Denna lag erbjuder nämligen arbetsgivaren en rad olika möjligheter att kunna anpassa anställningen efter behovet i verksamheten. En förutsättning för att dessa anställningsformer skall anses vara tillämpliga är att det tydligt framgår av anställningsavtalet att det rör sig om just en tidsbegränsad anställning. Vidare är det viktigt att tidpunkten för när anställningen ska upphöra tydligt framgår. Detta är en viktig "kom ihåg-notis", eftersom det är den som påstår att en tidsbegränsad anställning gäller som har att visa att så faktiskt är fallet. Inte sällan faller denna lott på arbetsgivaren.

Vilka tidsbegränsade anställningar finns det då? Ja, lagen föreskriver fyra olika anställningsformer: provanställning, allmän visstidsanställning, vikariat säsongsanställning och anställning när arbetstagaren har fyllt 67 år. Nedan kommer en kort beskrivning att ske avseende nyss nämna

anställningsformer (de två sistnämnda kommer dock endast kort att nämnas). Viktigt är att komma ihåg i detta sammanhang att avvikelse från vad som nedan beskrivs kan finnas i kollektivavtal, om sådant äger tillämplighet. Det är därför viktigt att man som arbetsgivare går igenom sitt kollektivavtal, så att man inte trampar fel.

Provanställning

Provanställningen är en anställning som många arbetsgivare misssar att använda sig av. Detta är synd eftersom anställningen ger en arbetsgivar möjlighet att prova om personen ifråga passar för den tjänst som är aktuell.

Provanställningen löper på högst sex månader. Det går inte att avtala om en längre provotid, annat än om kollektivavtal så föreskriver eller om det skulle vara så att den anställde är frånvarande från arbetsplatsen under en längre tid exempelvis på grund av sjukdom. Ett tips är dock att man alltid skall tänka till en extra gång innan man väljer att förlänga en provanställning, eftersom detta endast kan ske i undantagsfall. Viktigt är även att komma ihåg att en provanställning förlängs per automatik till en tillsvidareanställning om den inte sägs upp. Det gäller således att arbetsgivaren har koll på hur länge personen ifråga har varit provanställd i verksamheten. Arbetsgivaren måste även underrätta den anställde två veckor i förväg om denne avser att avbryta provanställningen. Om den anställde är medlem i facket måste även detta varslas. Detta innebär att även arbetsgivaren måste underrätta den anställde om att anställningen

kommer att avbrytas senast två veckor innan sex-månaders-fristen löper ut, annars övergår anställningen till en tillsvidareanställning.

Det finns inga krav på att arbetsgivaren ska ha objektiva skäl till varför anställningen avbryts. Det kan således räcka med att arbetsgivaren är missnöjd med den anställdes prestationer. Den anställda och facket kan dock kräva att ha en överläggning med arbetsgivaren, i syfte att diskutera skälen till varför arbetsgivaren valt att avbryta provanställningen. Längre än så kommer dock inte den anställda eller facket, eftersom det inte finns någon möjlighet att överpröva provanställningen i domstol (undantag gäller dock för det fall att brott mot diskrimineringslagen anses föreligga). Arbetsgivaren bör komma ihåg att en provanställning även kan avbrytas i förtid av den anställda. Precis som för arbetsgivaren krävs det i detta fall att den anställda meddelar arbetsgivaren två veckor i förväg om att den avser att avbryta provanställningen.

Det skall slutligen nämnas att huvudsyftet med en provanställning är att denna skall övergå i en tillsvidareanställning. Har arbetsgivaren tillämpat en provanställning avseende en anställd, kan arbetsgivaren således inte använda sig av ytterligare en provanställning beträffande samma person.

Allmän visstidsanställning

Allmän visstidsanställning är en anställningsform som är en bra lösning om man som arbetsgivare vill ha en anställd hos sig under en kort period. Vad som även är passande med denna anställningsform är att arbetsgivaren inte behöver ange skälet till varför man vill använda sig av denna typ av

anställning, vilket man måste göra vid exempelvis ett vikariat.

Allmän visstidsanställning får träffas för en tid om högst två år under en femårsperiod. Det finns ingen gräns nedåt i tiden för hur kort anställningen får vara. En arbetsgivare kan alltså använda sig av denna anställningsform och i praktiken skriva ett anställningsavtal på en dag om den så vill (även om detta må vara något opraktiskt). Arbetsgivaren kan använda sig av anställningsformen flera gånger för samma person. Med andra ord; det går att använda en allmän visstidsanställning efter en allmän visstidsanställning som löpt ut. Det är dock viktigt att arbetsgivaren dokumenterar hur länge man använts sig av anställningsformen för varje specifik anställd. Skulle den totala anställningstiden för den allmänna visstidsanställningen vara mer än två år, övergår nämligen anställningen per automatik till en tillsvidareanställning.

En allmän visstidsanställning löper ut när den avtalade anställningstiden är till ända. Detta innebär att man som arbetsgivare bör tänka över om man ska använda sig av en allmän visstidsanställning som sträcker sig över en lång period för det fall att man inte känner till den anställda sedan tidigare, eftersom man inte kan avbryta en sådan anställning i förtid. Bättre är i sådant fall att avtala om en kortare allmän visstidsanställning och om situationen så kräver, förlänga anställningen.

Vikariat

Vikariat är en anställningsform som de flesta arbetsgivare är väl bekanta med. I de allra flesta fall använder sig en arbetsgivare av ett vikariat när en anställd på arbetsplatsen är frånvarande av någon

orsak. Ett vikariat kan förekomma i tre olika situationer

- 1: *Vikariat för annan medarbetare*; en anställd som är exempelvis föräldraledig ersätts av en vikarie under den tid som den ordinarie anställda är frånvarande. I dessa fall är det viktigt att arbetsgivaren tydligt anger i anställningsavtalet vilken arbetstagare som vikarien ersätter.
- 2: *Semestervikariat*: detta är precis så som det låter ett vikariat som tänkt täcka för ordinarie anställda som är semesterlediga. Det är inte ovanligt i dessa fall att vikarien täcker upp för ett flertal anställda och i dessa fall behöver arbetsgivaren inte ange vilken anställd som vikarien ersätter. Arbetsgivaren måste dock vara tydlig med att anställningen utgörs av ett vikariat och för vilken befattning det gäller.
- 3: *Vikariat i väntan på rekrytering*. Detta är en vikariatsform som många arbetsgivare inte verkar känna till, men det är alltså helt i sin ordning att ta in en vikarie för en vakant tjänst till dess en rekryteringsprocess är avslutad och den nya anställda har påbörjat sin tjänst. Arbetsgivaren måste dock klargöra i anställningsavtalet att vikarien ersätter en specifik anställd till dess att rekrytering skett och samtidigt ange vilken befattning det gäller. Det ska i detta sammanhang också nämnas att det är i sin ordning att arbetsgivaren låter vikarien gå vid sidan om av den anställda som ska vara ledig.

Viktigt är också att komma ihåg

att en arbetsgivare inte kan använda sig av ett vikariat hur länge som helst. En vikariatsanställning kan nämligen endast nyttjas upp till två år under en femårsperiod. Om vikariatet skulle sträcka sig över denna frist övergår anställningen i en tillsvidareanställning. Det är alltså viktigt att man som arbetsgivare dokumenterar hur länge man haft en person anställd som vikarie i sin verksamhet.

Hur skall man då i anställningsavtalet ange tiden för ett vikariat? Antingen använder man sig av en så kallad bestämd tidsperiod, det vill säga att ”Karl Karlsson skall vara anställd i bolaget från den 1 januari till den 31 maj”. Det är också tillåtet att använda sig av så kallad relativt bestämd tidsperiod. Med detta menas att man kopplar ihop vikariatet med den person som är borta, exempelvis, ”Karl Karlsson anställs som vikarie för Sven Svensson under dennes frånvaro på grund av sjukdom”. I det senare fallet behöver inte sista anställningsdag anges i avtalet.

Precis som vid de övriga tidsbegränsade anställningarna upphör ett vikariat när den avtalade anställningstiden är till ända och kan som huvudregel heller inte avbrytas i förtid.

Säsongsanställning

En arbetsgivare får träffa avtal med en anställd avseende ett sä-

songarbete. En sådan anställning kännetecknas av att den gäller för ett arbete som endast kan utföras under en viss del av året eller som är beroende av naturens växlingar etc. Säsongsanställningar används oftast inom jordbruksnäringen, turismnäringen etc.

Ett avtal angående säsongsanställning ingås för varje säsong för sig. När avtalad anställningstid löpt ut, upphör anställningen.

Anställning av personer som är 67 år eller äldre

Så som rubriken lyder är detta en anställningsform som arbetsgivaren endast kan använda för en person som fyllt 67 år. Anställningsformen kan nyttjas både vid en nyanställning eller i samband med en pensionsavgång där parterna är överens om att omvandla en tillsvidareanställning till en tidsbegränsad anställning.

En anställning av ovan nämnda slag löper ut när avtalad anställningstid är till ända.

Några kloka råd på slutet

Avslutningsvis vill jag påminna om att man som arbetsgivare alltid skall se till att ha skriftliga anställningsavtal för sina anställda. Bara för att man är överens med sin anställd idag, behöver detta inte innebära att man är överens med sin anställd i morgon. Många tvister har tyvärr sitt ursprung i att

man vid anställningens början inte skriftligen har reglerat vilka villkor som faktiskt gäller. Så se till att få ner villkoren på ett papper.

Jag vill även påminna om att man som arbetsgivare alltid skall vara påläst på sitt kollektivavtal, om man är bunden till ett sådant. Detta gäller inte minst vid val av anställningsform, då avvikelser faktiskt så som tidigare har nämnts kan förekomma i kollektivavtalet. Huvudprincipen är att överenskommelser och handlingar som strider mot tillämpligt kollektivavtal är ogiltiga, och dessa kan i det långa loppet leda till ett skadeståndsansvar till den anställdes förmån.

FOYEN

ADVOKATFIRMA

Karin Nordgren

ELEKTRONISK TÄNDAPPARAT

En tändapparat för tändning av upp till 16 st elektriska VA-sprängkapslar alternativt en NONEL-sprängkapsel

Kraftfull, liten, ergonomisk, tillförlitlig
En perfekt produkt för bergentreprörer

* alternativt 84st elektriska sprängkapslar (U, klass 2)

NTX® är ett Nitrex srl varumärke

Kontakta
Hans.Wallin@nitrex.it eller
Stefan.Andersson@nitrex.it
för ytterligare upplysningar

BEF:s medlemsförsäkring, en försäkring som smäller högt...

För ungefär ett år sedan blev jag ny kontaktperson hos Brim för BEF:s medlemsförsäkring. Jag har jobbat på Brim sedan 2004 och hela tiden med entreprenadförsäkringar inom byggbranschen, men just sprängning var relativt nytt för mig (jag har dock världens bästa stöd i ryggen, så när det är något jag inte kan finns det alltid någon här på Brim jag kan fråga).

Mitt första uppdrag blev att göra en upphandling av BEF:s medlemsförsäkring, en bransch-anpassad företagsförsäkring. Ett jobb som både är tidskrävande och omfattande men samtidigt väldigt roligt. Planen var att förbättra försäkringsskyddet men att samtidigt behålla en rimlig premie.

Nu har det gått ett år och jag kan konstatera att jag har haft ett bra år tillsammans med BEF och den nya försäkringsgivaren Svedea Specialförsäkring. Jag fått träffa och prata med många trevliga människor, jag har ställts inför nya kluriga frågeställningar och jag har fått lära mig väldigt mycket.

Eftersom jag har fått möjligheten att lära mig en hel del om det ni jobbar med tänkte jag ta tillfället i akt att försöka lära er lite av det jag jobbar med. Många av er som läser den här tidningen har nyligen fått ett gäng förnyelsehandlingar i brevlådan och här följer en kortfattad beskrivning av vad som ingår i er företagsförsäkring, BEF:s medlemsförsäkring. Ni är självklart välkomna att ringa mig så fort ni undrar över något, vilket även ni som (ännu) inte tecknat BEF:s medlemsförsäkring är.

En stor och viktig del av före-

tagsförsäkringen är Ansvarsförsäkringen. Det är oftast den era kunder frågar efter och det är den som täcker skador på tredje man (omgivningen). **Ansvarsförsäkringen** täcker även det strikta miljöansvar ni som sprängare har enligt Miljöbalken. Om ni råkar ut för skadeståndskrav hjälper försäkringsbolaget till att utreda om skadeståndsskyldighet föreligger. Visar det sig att ni är skyldiga att betala skadestånd ersätts det ur försäkringen.

Byggherreansvarsförsäkring

En nyhet som jag är väldigt glad och stolt över att presentera är att **Byggherreansvarsförsäkring** ingår som standard i företagsförsäkringen. Försäkringen gäller om det anges i kontraktet med er uppdragsgivare att ni ska teckna Byggherreansvarsförsäkring. Det har blivit mycket lättare för er att ta över Byggherreansvaret, framför allt då byggherren är en privatperson som ofta har svårt att teckna denna typ av försäkring.

För en mer utförlig beskrivning om ansvar, miljöansvar och byggherreansvar, se BEF-nytt 1:2012 eller kontakta mig så reder vi ut begreppen.

Om du tecknar kontrakt enligt AB 04 eller ABT 06 krävs att du har en **Allriskförsäkring för dina Arbeten**. Försäkringen gäller på arbetsområde och ersätter skador till följd av fel på den egna entreprenaden. Även försäkring för åtkomst och återställandekostnader ingår. Om en skada på entreprenaden leder till ett avbrott kan du få ersättning ur **Entreprenadavbrottsförsäkringen**.

Knuten till Allriskförsäkringen

för arbeten finns en **allriskförsäkring för de Hjälpmedel** ni använder ute på arbetsområdet. Med hjälpmedel avses exempelvis verktyg, arbetsbodar, maskiner (dock ej maskiner som är trafikförsäkringspliktiga) och instrument. Även hjälpmedel som hyrs, lånas eller leasas omfattas av försäkringen.

Om ni i samband med en ROT-entreprenad åtar er att teckna en **ROT-försäkring** ingår denna per automatik i företagsförsäkringen.

På alla era fasta försäkringsställen, exempelvis era kontor och lager, har ni en **Egendomsförsäkring**. Här gäller försäkringen för Brand-, Inbrotts-, och Vattenskador på vad vi inom försäkringsbranschen kallar Maskinerier, Inventarier och Varor (inklusive sprängskåp och farmatankar).

Avbrottsförsäkringen

Om ni i samband med en ersättningsbar egendomsskada får ett avbrott i verksamheten ersätter **Avbrottsförsäkringen** bortfall av täckningsbidrag.

Många av er har borrhigar och kanske en egen cistern med olja, diesel eller annan brandfarlig vätska. Då ingår en **oljeskadeförsäkring** som täcker skada till följd av utströmmande vätska på egen eller tredje mans tillhörig egendom. Även **cisternen** är försäkrad om den är byggd helt i stål eller betong.

Hamnar ni i tvist med någon och tvisten kan prövas av tingsrätt, fastighetsdomstol eller annan rättsinstans har ni en **rättskydds-försäkring** som ersätter nödvändiga och skäligena ombuds- och rättegångskostnader. Försäkringen

kan även utnyttjas om ni, mot förmodan, hamnar i tvist med ert försäkringsbolag. Försäkringen omfattar även skattemålstvister. Om tvisten, enligt allmänna leveransvillkor, ska lösas i skiljenämnd har ni en **rättsskyddsförsäkring för skiljeförfarande i tvist**. Till skillnad mot många andra rättsskyddsförsäkringar omfattar er försäkring även skiljemännens ersättning.

Tjänstereseförsäkring

Ska ni iväg på tjänsteresa ingår en **tjänstereseförsäkring** som omfattar alla era anställda på företaget. Den ersätter sak- och personskador som ni kan råka ut för på tjänsteresa. I de flesta fall gäller försäkringen utan självrisk, vilket innebär att även mindre skador såsom förlust av glasögon är värda att anmäla på försäkringen.

Förutom det jag beskrivit ovan ingår ytterligare några punkter i företagsförsäkringen och dessutom har Brim tagit fram bransch- och anpassade tilläggförsäkringar. Några av de vanligaste tilläggförsäkringarna är:

- Försäkring för borrhög/borrvagn.
- Motorfordonsförsäkring som tecknas via ett förmånligt stor-kundsavtal med samlingsbevis.
- Verktygsförsäkring för verktyg och utrustning i servicebil. Till en förmånlig premie utökar man det skydd som ingår i företagsförsäkringen då denna försäkring även omfattar parkering och längre uppehåll. Självrisk är valfri, men är i regel lägre än självrisk i företagsförsäkringen. Verktyg och utrustning som är max två

år gamla ersätts med dess fulla värde, inget åldersavdrag görs.

- Sjukavbrottsförsäkring som kan vara särdeles viktig för enmans- eller fåmansföretag. Försäkringen lämnar ersättning för fasta kostnader eller merkostnader i den försäkrade rörelsen till följd av att försäkrad person drabbas av arbetsförmåga eller avlider. Med merkostnad avses exempelvis anlitad vikarie för att upprätthålla verksamheten.

Jag skulle kunna skriva en hel del till om försäkringar men nu börjar den plats jag har reserverat för min text i tidningen ta slut. Som sista ord vill jag dock även nämna att förutom att förmedla ovan nämnda försäkringar ingår det i Brims uppdrag att tolka AF-delar/avtal och se så att den försäkring ni har täcker det era beställare kräver av er. Brim biträder även er i samband med inträffade försäkringsskador.

Vid tangentbordet

Monika Sjödin, som ser fram emot ytterligare ett givande år tillsammans med BEF.

Försäkringsmäklare hos Brim AB
Telefon: 08-441 89 85 alt
070-868 05 05

Maskiner & Reservdelar!

Vi säljer och hyr ut tryckluftsdrivna och hydrauliska bergborrmaskiner.

I vårt sortiment har vi också gruvlampor, tändapparater, reservdelar, borrhög med mera till dig som jobbar inom gruv-, bygg- och stenindustrin.

Vi utför även reparationer på Era maskiner.

Gruvteknik AB

Saxdalsvägen 2, Blötberget, 771 65 Ludvika
Tel kontor 0240-374 95, Tel lager 0240-370 01
Fax 0240-376 58
Mobil 070-744 56 66, 070-637 36 29
E post info@gruvteknik.com
www.gruvteknik.com

Startskott för NORTHLAND Tapuli

Transportband och malmlada

Nu är det nära för start av järnmalmsbrytningen i Northlands Tapuligruvan som ligger vid Kaunisvaara i Pajala kommun, första malmleveranserna beräknas ske i början av 2013. Det är således dags att börja betala tillbaka på de investeringar på över 5 miljarder SEK som gjorts. Senare öppnar Saha-vaaragruvan som ligger intill. Dessa två gruvor beräknas ha en malmreserv på ca 90 miljoner ton men en mycket hög malmhalt, 69%. Brytningstiden beräknas till minst 19 år.

Hannukainen är Northland Resources andra stora gruvprojekt, beläget 3 mil öster om Kaunisvaara på den finska sidan av gränsen. I likhet med Kaunisvaara ligger Hannukainen i ett område med redan väl utvecklad infrastruktur i form av järnväg, asfal-

Borrigar på plats och avtäckning pågå.

terade vägar och god tillgång på energi.

Den stora skillnaden jämfört med Kaunisvaara är att Hannukainen är ett så kallat brown-field projekt. Det innebär att brytning av malm redan skett på platsen. Dessutom innehåller malmen även koppar och guld, vilket gör malmbrytning ännu mer intressant ur ekonomiskt perspektiv. Det finska gruvbolaget Rautaruukki Oy bröt Hannukainen under 1980-talet. Rautaruukki uppges ha brutit cirka 4,5 miljoner ton malm på platsen innehållande 34 procent järn, 0,88 procent koppar samt 1 gram guld per ton. Till följd av en strategisk översyn i samband med låga metallpriser beslöt Rautaruukki att avbryta sin gruvverksamhet i Hannukainen.

Åter till **Kaunisvaara** som BEF -Nytt besökte i början av september. Man blir oerhört imponerad vad som hänt på drygt ett år. Anrikningsverk, transportband,

Glenn Nilsson (till höger) som är produktionschef för Tapuli gruvan berättar om uppstarten för Peter Palo som är produktionschef för Bolidens Altik Gruva.

maskinhallar osv är i princip klara. PEAB har varit entreprenör för byggnadsarbetena. Avtäckning och bortsprängning av gråberg pågår också för fullt. För fullt pågår också leveranser av maskinutrustning.

Man har valt att köpa utrustning för kärnverksamheten som alla installationer i anrikningsverken, krossar, bandtransportörer etc. Här är Metso leverantör och ordersumma ca 2 miljarder.

Övrig utrustning som truckar, schakt- och grävmaskiner leasar man av Caterpillar till en summa av ca 420 mkr. Borrriggar leasar man från Atlas – Copco, **2 Smartrock D 65 och 3 Viper 271**, ordervärde ca 60 mkr berättar Bo Källros från Atlas.

För transportererna från Kaunisvaara kommer Northland Resources använda en 150 km lång befintlig väg till en omlastningsterminal i Pitkajärvi där järnvägstransporten tar vid på den 226 km långa Malmbanan till Narvik i Norge. För transportererna ansvarar PEABs dotterbolag Cliffon. Arbeten med vägförstärkningar pågår för fullt.

En viktig del är givetvis att få personal på plats. Vi har över 4 000 ansökningar till de 250 platser som behövs initialt berättar **Glenn Nilsson** som är produktionschef för Tapuligruvan. Problemet är att vi i denna första fas bara kan anställa folk med full kompetens för att klara uppstarten. I ett senare skede kan vi ta in oerfarna och träna upp.

BEF givetvis på plats.

BEF givetvis på plats

Givetvis finns även BEF på plats i detta gigantprojekt i form av medlemsföretaget Norrbottens Bergteknik AB. Deras roll är att spränga bort gråberget som ligger ovanpå malmkroppen.

Hittills har man tagit ut ca 1,5 miljoner kbm berättar Wolgan Carlsson.

Roland Netterlind

För 60 år sedan DC-3:an som försvann

Sverige var inklämt mellan stormakterna och det var spánt runt Östersjön. Sverige bedrev signalspaning på ryska luftförsvarets radiokommunikation och deras radarstationer.

DC3:an, Tp 79 Hugin, som sköts ner den 13 juni 1952 var utrustad med både svensk och amerikansk signalspaningsutrustning. Genom den svenske spionen Stig Wennerström var Sovjet mycket väl informerat om detta och en Mig 15 skickades ut med order att skjuta ner planet.

Från 600 metes avstånd träffades DC-3:an, därefter gensköt piloten det skadade planet i ytterligare en attack. DC3:an fullkomligt perforerades av kulregnet. Migplanet var försett med en 37 mm kanon och två 20 mm. Mig-15-piloten rapporterade då till stridsledningen i Lettland att planet brinnande störtade i havet. Alla åtta ombord omkom och planet sjönk. Först 1991 erkändes nedskjutningen officiellt av Sovjet.

Tre dagar efter nedskjutningen spanade två svenska militära sjöräddningsplan, Tp 47 Catalina, efter DC:3an. Ett av planen besköts av två sovjetiska Mig. Catalinans pilot fattade då det kloka beslutet att landa på vattnet och gå i livbåten. Ett västtyskt fraktfartyg befann sig i närheten och räddade alla fem i besättningen. Catalinan vek sig ganska snabbt rakt ner och ligger fortfarande kvar som ett kors på botten.

Consolidated Model 28 Catalina är ett amerikanskt amfibie-flygplan för bl.a. transport och övervakning. Det kan starta och landa både från land och från vatten. Kroppen ser ut som skrovet på en båt. Landningsstället är infäll-

bart i kroppen och vid landning på vatten fälls en yttersektion av vingarna ned och stabiliserar planet. Det användes i Sverige 1948 – 66 som sjöräddningsplan men även för spaning och ambulans-transporter. Planet var obebäpat. Aktionstiden var lång, men normal tankning 18 timmar i luften och med extratankar 24 tim.

Komplicerad bärgning efter mer än femtio år

Efter flera års sökande hittades vraket efter DC3:an den 10 juni 2003 på 126 meters djup, 55 kilometer öster om Fårö, på internationellt vatten men inom den svenska ekonomiska zonen. Positionen var 22 kilometer mer östlig än den rapporterade nedslagsplatsen.

Ett beslut om bärgning fattades. Skrovet var mycket skört efter tiden under vatten och av skadorna från nedslaget. Det var den mest komplicerade bärgning som marinen gjort. Inga naturliga fästpunkter fanns i vraket. Ving-

arna hade bärgats tidigare och nu placerades en lyftkorg bredvid vraket i vilken flygplanskroppen lades.

Den 18 och 19 mars 2004 lyfte man under närvaro av press, sökgrupp och anhöriga upp resten av vraket på ubåtsräddningsfartyget HMS Belos däck. Bärgning av kvarlevor, vrakdelar och föremål fortsätter. För närvarande finns fantastiska 95 procent av planet i museet. Fyra av kropparna återfanns och kunde DNA-bestämmas. I dag lever ingen av änkorna.

Metoden att bärga alla små föremål är intressant. Inga dykare kan jobba på 126 meters djup. Ett företag har utarbetat en metod där man sänker ner 2x5 meter stora plattor som sedan kyls ner på kemisk väg. Då fryser också den underliggande bottendyn så att den kan bärgas. I bottenmassan man får upp har man hitta mängder av saker, glasögon, klockor, vigselringar m.m. Allt ligger nu i museets källare. Skadorna på flygplanskropp och vingar visar att det sköts ner av ett jaktplan av typen MiG-15.

Douglas DC-3 Dakota, svensk beteckning Tp 79. DC-3 flög första gången 1935 och blev världens mest populära passagerarplan. Totalt tillverkades 13 000 plan i olika varianter. De åtta plan som flygvapnet köpte begagnade användes under åren 1949 – 84 för transport av personal, material och av Fallskärmsjägaraskolan hopp utbildning. DC_3:an som sköts ned 1952 var utrustad för signalspaning.

DC3:an var utrustad för signalspaning av ryska luftförsvarets radiokommunikation och deras radarstationer.

I museets källare kan man se det bärgade planet bakom glas i en kuvös med 30 procents luftfuktighet. Fasta föremål finns till beskådande utanför.

TP 47 Catalina (sv. 1948 – 66) med en jagande Mig 15 ovan tv. Bakom disken en blänkande Saab Safir. Högst upp ses stjärten på en DH100 Vampire. Till höger ovanför en S31 Spitfire med fembladig propeller och längst till höger J33 Venom med sina kännetecknande vingspetstankar. Lägga märke till att Catalinans skrov liknare en båts. Den flyter bra på vatten, dvs. om den inte blir sönderskjuten som vid DC3-spaningen i juni 1952.

I Linköping grundades Sveriges första flygskola

Staden har Sveriges enda flygplanstillverkning och här finns två

flygfält. En tredjedel av stadens näringsliv är kopplat till flyget. Vid Flygvapenmuseet i Linköping kan man studera det svenska militärflygets utveckling, från den blygsamma starten till dagens JAS

39 Gripen. Utställningen är uppdelad i epokerna Pionjärer, Mellan kriget, Beredskap och Kalla kriget. Några gånger om året äger specialutställningar rum.

Kjell Duberg

Godkänd förvaring av explosiva varor.

Våra skåp, dörrar och valv är godkända enligt EN 1143-1 i klass Grade III (3). Certifierade av SBSC.

Grade III-1500SP

Grade III-1700SP
Rymmer en europapall

Modulvalv Grade III

Huvudkontor
Robur Safe AB
Lundbyvägen 8
311 67 SLÖINGE
Tel: 0346 – 260 260
Fax: 0346 – 260 222
info@robursafe.com

Försäljningskontor
Haninge Företagshotell
Handenterminalen 4
136 40 HANDEN
Tel: 08 – 745 72 11
Fax: 08 – 776 36 66
www.robursafe.com

Beställ nu för säker leverans innan årsskiftet

Avancerad sprängning i Bergeforsen

Med järnväg och länsväg rakt igenom arbetsplatsen ska Norrbottens Bergteknik spränga loss 270 000 kubikmeter berg i en trång miljö. Gångar av vulkaniskt material från Alnövolkanen och tidspress gör inte saken lättare. Ofta gäller försiktig och avancerad sprängning vid arbetet med det nya utskovet vid Bergeforsens vattenkraftverk. Ett utmanande prestigejobb, men det trivs vi med, säger Andreas Christofferson, ombud för Bergtekniks kontrakt.

Bergeforsen Kraft AB vid Indalsälven ägs till 60 procent av Vattenfall och 40 procent av Eon. För ett par år sedan budgeterades 640 miljoner kr för en effektivisering och framtidssäkring av Bergeforsens vattenkraftverk nära Timrå. Kontraktet gick till Lemminkäinen som valde att anlita Norrbottens Bergteknik för merparten av sprängentreprenaden. Total byggtid för alla entreprenader 2001 – 2014.

Effektivare och säkrare kraftverk

Några gånger sedan kraftverket byggdes 1955 har vattennivån höjts oroande mycket. År 2001 ökade vattennivån rekordartat och en översvämning som kunde ha tagit med sig hela kraftverket hotade.

Med det nya utskovet kan ytterligare 1 500 kubikmeter/sekund ledas förbi och därför klarar man även det värsta tänkbara framtida scenario. Kraftverket blir också effektivare eftersom rätt vattennivå gör att man kan köra turbinerna med full kapacitet hela tiden. Den årliga produktionen av 735 Gigawattimmar el kommer att vara säkerställd.

Nedströms. Grafiken visar det färdiga resultatet med ny länsväg 331 över utloppen. Järnvägen går på toppen ovanför tunneln. För att få stabilitet i dammen och bra flöde från både gamla och nya utskoven separeras de av en pir. Den fylls upp av berg- och jordmassor från bygget. Man fyller upp till 115 meter och minimerar borttransporterna av material. Utloppskanalen efter tunneln består av jordschakt klätt med erosionskydd.

Projektet i siffror

Projektet omfattar ett nytt utskov med en 400 meter lång kanal och en 60 meter lång tunnel. Den provisoriska väg 331 som byggdes för att möjliggöra bygget ska när allt är klart ersättas med en ny 180 meter lång bro. Under utskovets byggtid håller 4 700 kvadratmeter stålspont undan vattnet. Det kommer att gå åt 15 000 kubikmeter

betong och 292 000 kg massa till jetinjektering (800 kg/m).

Den nya dammluckan kommer att vara 12 meter hög och 25 meter bred. Med vikten 140 ton blir det en av Europas största och definitivt Nordens största. Vid full öppning kan 1 500 kubikmeter vatten släppas igenom per sekund. Den tillverkas av Gullängets Mechaniska i Örnsköldsvik och fraktas till Bergeforsen i delar. De tre

Tunnelintaget juli 2012. De två första pallarna utförs horisontellt av Lemminkäinen och den sista pallan kommer Norrbottens Bergteknik att spränga vertikalt med pallriggar.

med hammarband och dragstag som borrar 25 meter ner i berget. Stagen injekteras fast och dragtestas därefter så att de verkligen sitter fast i berget och säkerställer spontväggen.

– Spontväggen sätts i fyra etapper, vi är nu inne på den tredje, förklarar Andreas. Vi ska ned ytterligare 2,5 m för sista etappen. När vi är klara med vårt jobb ska vingar och spelhus gjutas vid fångdammen och en rekordstor dammlucka sätts på plats. Sponten rivs när allt är förankrat, gjutet, bultat och klart. Hösten 2014 ska projektet vara fullbordat.

befintliga dammluckorna ska renoveras när den nya är klar. Det finns i nuläget inga planer på att ersätta kraftverkets fyra Kaplan-turbiner.

Besvärlig logistik

Det nya utskovet anläggs i ett bebyggt område med omfattande infrastruktur. Länsväg 331 och Ådalsbanan, en hårt trafikerade järnvägslinje, går rakt igenom arbetsplatsen och påverkar arbetssituationen.

– Varje gång en salva ska gå måste vi kontakta SJ för att få skjuttider och Trafikverket för att stänga av länsvägen, berättar Birger Larsson, arbetsledare för Norrbottens Bergtekniks del av projektet. Hittills har vi skjutit vid 320 tillfällen. Vi ska ta loss totalt 270 000 kvadratmeter fast berg.

Väg 331 till vänster korsar byggarbetsplatsen och måste därför ledas om. Infrastrukturen i området ställer höga krav på logistiken.

Dessförinnan har 450 000 kubikmeter jord schaktats bort.

Sprängjobben måste av olika skäl många gånger ske med försiktig och avancerad sprängning. Gångar av vulkaniskt material från förhistorisk tid har resulterat i ett poröst berg som ställer till problem.

Livsviktig spont

Under byggnationen hålls älven borta av en stålspont förankrad

Från 22 till 5 m/s

Intaget lutar mot dammluckan. När den öppnas glider vattnet ned på en 30 meter lång skibord och tumlar därefter runt på en plan yta innan det faller vidare till nästa nivå. I slutet av skibordet byggs en luftningsanordning i form av två höga ”skorstenar” som lugnar ned vattnet. Mitt i lutningen till nedströms vattennivå sprängs det för en 90 meter lång energiomvand-

Sprängarbas Sven-Olov Pettersson, Norrbottens Bergteknik, dirigerar täckning med sprängmattor. Han ansvarar för riskbedömning och dimensionering av salvorna enligt den riskinventering och de mätvärden Nitro Konsult har tagit fram. Efter varje salva kommer SMS från mätare som satts upp på intelligenta hus.

lare som minskar vattnets rörelseenergi, Vattnets hastighet sänks från 22 m/s vid intaget till 5 m/s när det går in i tunneln.

För att betonggjutningen på anläggningens botten och sidor ska klara de stora krafterna från vattenmassorna krävs en omfattande borrning och dubbning. Betongarbetet utförs av Ellextre Entreprenad, Sundsvall. BESAB svarar för bultsättning, ridåinjektering och sprutbetong.

Nya utskovet sett från sydväst. Järnvägen närmast och väg 331 bakom.

Inspekterbar tunnel

En öppen kanal i stället för en tunnel hade varit betydligt enklare att bygga. Men tunneln är nödvändig för att skydda järnvägen ovanför både under byggtiden och när utskovet är i drift.

– I den 60 meter långa tunneln gäller försiktig sprängning och etappvis uttag för att inte skada järnvägen. Dessutom är berget väldigt sprött på sina ställen. Lemminkäinen skjuter de två första pallarna och vi den tredje. Eftersom tunneln blir 20 meter hög, nästan som ett bergrum, är det för sista pallan enklare och snabbare att gå in vertikalt med våra pallriggar, förklarar Birger och Andreas.

– Vid tunnelutloppet är det ungefär 30 000 kubikmeter förskärning, från 112-metersnivån ner till

De geologiska förhållandena gör att Andreas ofta får anledning att kontakta BEF:s geolog Bo Ronge.

88. Nu precis innan semesteruppehållet står vi på 100 meter. Från övre spetsen ned till det djupaste blir det 56 meter. Tunneln kommer att få en anordning för avstängning så att underhåll och besiktning av energiomvandlare och tunnel ska vara möjlig.

Kjell Duberg

Support du kan lita på

Sandvik Security+

Tuffa maskiner på tuffa uppdrag. Security+ garantipaketet ger det bästa skyddet för din borrhög mot oväntade och kostsamma reparationer. Med Security+ får du skydd bortom standardvarianten med ett års garanti, upp till 3 år eller till 5000/7000 motortimmar, beroende på vilket som först

inträffar. Utöver det görs inspektioner vid 2500, 4500 och 6500 motortimmar. Garantipaketet finns i fem nivåer - välj det som passar dig bäst. Med Security+ och professionell service garanteras ökad produktivitet - och inte minst ett höjt andrahandsvärde på din maskin.

Nu stormar Therese in i BEF

Therese Storm har anställts på BEF med ansvar för administration, kommunikation och utbildning. Där ligger bl.a. ansvar för våra viktiga projekt Auktoriserad Bergsprängare och Spräng - ap-

pen. Givetvis också BEF – Nytt och hemsidan som om något är kommunikation. Therese kommer att tillträda sin tjänst under hösten, starttidpunkt beroende på hur

”förhandlingarna” går med nuvarande arbetsgivaren.

Vi önskar Therese välkommen och så här presenterar Therese sig själv:

Hej!

Jag heter Therese Storm och börjar jobba på BEF under senhösten och ser fram emot detta med stor entusiasm! Jag har tidigare jobbat som Inköps Specialist/ Coordinator på ett stort globalt fraktbolag och jag brinner på sidan av mitt jobb för relationer, kommunikation, träning, friskvård, resor och inredning samt min familj bestående av äkta man och två härliga söner.

Det känns väldigt kul och spännande att komma till en organisation med tillsynes snabba beslutsvägar och ni verkar ha en härlig anda och teamwork och jag ser fram emot att få utvecklas och utveckla inom Bergsprängnings Entreprenörernas Förening. Mina styrkor är förbättringsarbeten och att driva fram projekt och det ska bli spännande att få kavla upp armarna och utveckla verksamheten tillsammans med er, genom att t.ex. hugga tag i projektet med att få fler av er att bli Auktoriserade Bergsprängare och få kunderna att anse vikten av detta.

Ser fram emot att träffa er alla!

Therese

Oj!

Det här var stora förväntningar på BEF att leva upp till men vi ska

göra det bästa så att Therese inte blir besviken.

Roland

Version 1 - 2012-06-01

Checklista Bergsprängning

Dessa checklistor för upphandling och byggskedet av bergsprängningstjänster har framtagits av den partssammansatta *Olyckskommission Bergsprängning*.

Huvudskälet har varit att minimera olyckor och tillbud men genom att kräva och följa dessa uppställda krav kommer också såväl den tekniska kvalitén att öka samt sund konkurrens att stimuleras.

- Vid upphandling användes Checklista Bergsprängning – Upphandling.
- Vid byggskedet ovan jord användes Checklista Bergsprängning – Byggskedet ovan jord
- Vid byggskedet under jord användes Checklista Bergsprängning – Byggskedet under jord.

Ingående parter (och i förekommande fall deras medlemsföretag) verkar för att dessa checklistor ska följas.

Olyckskommission Bergsprängning ansvarar för regelbunden uppdatering av checklistorna. För frågor, synpunkter och beställning av checklistor: info@bef.nu

Atlas Copco kompletterar sitt erbjudande inom bergförstärkning

21 juni 2012: Atlas Copco Mining and Rock Excavation Technique Sweden och Dynamic Rock Support AS har tecknat ett avtal som gör Atlas Copco till återförsäljare av den dynamiska bergförstärkningsbulten D-Bolt i Sverige, Danmark och Grönland.

Norska Dynamic Rock Support AS (förkortas DRS) som grundades 2008 utvecklar och tillverkar produkter för gruv- och anläggningsindustrin. D-Bolt är en resin- eller cementingjuten dynamisk bult för gruv- och tunnelapplikationer. Med ett nyligen tecknat avtal blir Atlas Copco Mining and Rock Excavation Technique Sweden återförsäljare för D-Bolt i Sverige, Danmark och Grönland.

”D-Bolt kompletterar vårt befintliga sortiment av bergförstärkningsprodukter”, säger Niclas Tidström, försäljningschef på Atlas Copco Mining and Rock Excavation Technique Sweden. ”DRS har under de senaste åren presenterat goda resultat från tester av D-Bolt, både i laboratoriemiljö och på fältet. Men viktigast av allt är givetvis deras nöjda kunder och lyckade projekt. Vi ser fram emot att kunna erbjuda våra kunder i Sverige, Danmark och Grönland en högklassig produkt som kan bidra till ökad säkerhet och lönsamhet.”

D-Bolt – för kostnadseffektiv och säker bergförstärkning

D-Bolt är en bult utvecklad med kostnadseffektivitet och säkerhet i fokus, vars flexibla uppbyggnad gör att den fungerar både under dynamiska och statiska förhållanden. D-Bolt består av en slät stålstång med en rad av ankare längs dess längd, som förankras i borrhålet med antingen cement eller resin. D-Bolt fixeras endast utefter ankaren, medan de släta partierna fritt kan deformeras när det utsätts för utvidgning och spänningar i berget. D-Bolt absorberar maximalt med energi med minimal deformation vilket gör att D-Bolt passar utmärkt som såväl statisk som dynamisk permanent bult i tunnlar eller gruvor, även under svåra bergförhållanden.

Läs mer om D-Bolt på www.dynamicrocksupport.com

Niclas Tidström

Försäljningschef-, bergförstärknings- och prospekteringsutrustning.
Atlas Copco Mining och Rock Excavation Technique Sweden
Tel 08-743 91 02,
niclas.tidstrom@se.atlascopco.com

Dagsläget September

Frågeställningar kring Auktoriserad Bergsprängare inom BEF

Skillnaden mellan Auktoriserad Bergsprängare och "vanlig" BEF medlem?

En ständigt pågående diskussion inom projektet Auktoriserad Bergsprängare är vad som är skillnaden mellan att vara auktoriserad och inte. Eftersom stora delar av vad som BEF har satt upp som villkor för auktorisationen är myndighetskrav. Dessa krav gäller givetvis **alla**, och är sålunda egentligen inte det som skulle göra skillnaden.

Det som gör skillnaden ut ett beställarperspektiv är att man vet att en Auktoriserad Bergsprängare jobbar systematiskt och utsätts regelbundet **för revision av en extern och kompetent revisor**.

Sedan är det upp till beställaren att bedöma vad detta är värt.

Hur hanterar man Auktoriserade Bergsprängare som ej lever upp till ställda krav?

Vid revision eller besök från BEF kan synpunkter uppkomma som leder till anmärkning på någon punkt som innefattas av auktorisationen eller lagar och förordningar. Vanligen får företaget en tid på sig att åtgärda bristerna.

Frågan om att ej leva upp till kraven kan också komma beställare, kollegor etc. Där måste givetvis sanningshalten noga penetreras.

Vid allvarliga missförhållanden eller upprepade anmärkningar kan företaget fräntas sin auktorisation. (Detta gäller principiellt alla BEF medlemmar då dessa förutsätts följa lagar och förordningar).

För frågan om framtagna av auktorisationen kommer en **Auktorisationsnämnd** att bildas med representant från BEF (vd, revisor

och auktorisationsansvarig), beställare och myndighet (alt person med "myndighetskompetens").

Frågan om ett eventuellt utslutande ur BEF är även fortsättningsvis en fråga som hanteras enligt stadgarna dvs. ett styrelsebeslut.

Kommer BEF att kräva att alla medlemmar auktoriseras?

Nej det kommer alltid finnas medlemmar som av olika skäl ej anser det nödvändigt att vara auktoriserade. Det kan vara enmansföretag/mindre företag som jobbar på en lokal geografisk marknad med fåtal kända kunder eller företag med speciella nischer.

Det viktiga är dock att man lever upp till BEFs grundläggande krav.

Kan en Partners inom BEF bli Auktoriserad Bergsprängare?

Rent teoretisk går ej detta. Då "varumärket" Auktoriserad Bergsprängare säger att det handlar om bergsprängning. BEF har dock i ett fall gett en partners, Hundprofil, rätt till beteckningen Auktoriserad Dolhund med koppling till Auktoriserad Bergsprängare. Men detta är att se som undantaget som bekräftar regeln.

Vi stödjer Auktoriserad Bergsprängare

Är istället ett ställningstagande vi önskar att våra Partners ska ta innebärande att man aktivt stödjer BEFs initiativ till att revolutionera branschen i sin egen marknadsföring och ett ekonomiskt punktstöd till BEF.

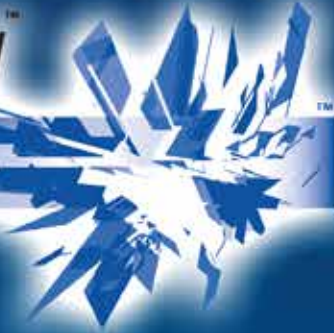
Auktoriserade Bergsprängare i dagsläget

Alingsås Sprängtjänst AB
 Andersson & Rask Åkeri AB
 Andreasson Väg & Bygg AB
 Berg & Byggt teknik i Norberg AB
 Bergsprängaren Forsberg AB
 Bertil Almqvist
 Bygg-Nator Bergsprängning AB
 Björknäs Bergsprängning
 Björsätters Berg & Transport AB
 Ducimus Blasting AB
 Enjis Bergsprängning AB
 Hallstahammars Sprängtjänst AB
 Hammarö Bergsprängning AB
 Hildings Bergsprängning AB
 Hundprofil
 Hässlehult Sprängtjänst
 Källgren & Söner AB
 Lindbergs Sprängtjänst & Pyroteknik AB
 Lisas Bergsprängning AB
 Magnus Schakt AB
 Markströms Dyk & Sprängteknik AB
 Nitro Entreprenad AB
 Norrbottens Bergteknik AB
 RG Bergkonsult AB
 Skullman Bergsprängning
 Sprängarbeten i Trönedal AB
 Sten-Gunnar Karlsson
 Sten & Betongteknik i Katrineholm AB
 Thorins Sprängnings AB
 Uddevalla Bergsprängning AB
 Uppländska Bergborrnings AB
 Voglers Sverige AB
 Värnamo Sprängtjänst AB
 ÅG Sprängare AB
 Östervallskogs Allteknik AB

Not: Ytterligare 30 företag är på gång.

Roland Netterlind

Senatel™ Powerfrag™

Senatel™ Powerfrag™
Oricas nya emulsionssprängämne
framtaget för Nordiska förhållanden.

Orica Sweden AB
Gyttorp
713 82 Nora

Tel. 0587 850 00
Fax. 0587 255 35
info.gyse@orica.com

www.oricaminingsservices.com

PARTNERS

Abesiktning Väst AB, Ansvarsbesiktning AB, Atlas Copco CMT Sweden AB, Bergknallen Konsult AB, Bergutbildarna AB, Bjerking AB, Cesium AB, CME AB, Desrock AB, EPC – Sverige AB, Farligt Gods Hjälp, Forcit Sweden AB, Frölanders, GeoPro AB, Global Drilling AB, Gruvteknik AB, Gråbo Dynamit AB, Hundprofil, Impab AB, JEHANDER, KCEM, KRUTHANSSON AB, MAXAM, Metron Miljökonsult AB, Migmatit Geologisk konsultbyrå AB, NITREX SRL, Nitro Consult AB, NORAB AB, ORICA, RUBA GUMMI AB, Sandvik Mining and Construction AB, Sprängkonsult AB, Svensk Byggsyn, Transtronic AB, Tyréns AB, Yara International AB.

NYA MEDLEMMAR

Bergsprängningsfirman KV Larsson son son AB – Varmt välkommen!

KALENDARIUM

I kalendern finns både ”öppna” grupperns möten där BEF deltar detta som en allmän information. aktiviteter men även olika större eller kurser som BEF anordnar,

Oktober

<p>18 Olyckskommission
Bergsprängning
<i>BEFs kontor</i></p> <p>24 EU Exert KCEM
<i>Karlskoga</i></p> <p>25 Trafikverkets Nationella
Leverantörsdag
<i>Stockholm</i></p> | <p>25 SBMI Branschdag
<i>Jönköping</i></p> <p>26 RfSU Arbetsgrupp
<i>BEFs kontor</i></p> <p>30 BI Branschföreningsmöte
<i>BI Stockholm</i></p> |
|---|---|

November

<p>1 SBMI Branschdag
<i>Umeå</i></p> |
|---|

Januari 2013

Bergsprängardagarna 2013 24 - 25 januari

Tradition och förnyelse
Konferensen **Bergsprängardagarna** kan väl sägas både blivit en tradition och institution för oss i Bergsprängningsbranschen. Ingen sprängare, beställare, konsult, myndighet eller leverantör vill eller kan missa årets möjlighet till information,

diskussion, påverkan och samverkan.

Den 24 - 25 januari är det Radisson SAS Royal Park Hotel Frösundavik som gäller. Boka in dagarna i kalendern redan nu.

Medlemskap i Sveriges Byggingindustrier – bra komplement till BEF

Sveriges byggingindustrier – BI är den stora bransch och arbetsgivareorganisationen för byggbranschen. BI har över 3 200 medlemmar och givetvis tänker man mest på de stora drakarna men snittmedlemmen har ca 10 anställda. Styrelsen har också ledamöter från alla typer/storlekar av företag.

BEF är **Branschförening** inom BI vilket konkret innebär att vi tillsammans med andra **specialföretag** har möjlighet att påverka i vissa frågor och får möjlighet att framföra vår syn på olika branschfrågor ex relationen på de stora entreprenörerna utifrån vår UE roll. Branschföreningen har också en representant i styrelsen.

Branschföreningens åtagande är att kunna bistå BI i de specialfrågor som man representerar, på så sätt slipper BI att ha egen kompetens i dessa frågor. Specialföretagens ersättning är att man får viss del av gemensamma (medlemmar i både BI och ett specialföretag) företags medlemsavgift till BI.

Varför ska då ett BEF företag också vara med i BI ?

Den stora fördelen är att BI är arbetsgivareorganisation och man får då automatiskt ett kollektivavtal med berörda fack och slipper alla hängavtal. Man får också gratis rådgivning och juristhjälp vid eventuell tvist kring arbetsgivarfrågor.

BI är också duktiga på olika slags rabatter tack vare sin volym

Läs mer på www.bygg.org

Från BI:s hemsida om Branschföreningar

Branschföreningar inom Sveriges Byggingindustrier

Många av BI:s medlemsföretag med speciell inriktning är för sin specifika branschservice medlem i en branschförening. BI har ett nära samarbete med 14 branschföreningar som genom samarbetsavtal bildar en branschregion inom BI. Föreningarna tillvararar medlemsföretagens behov av branschservice medan BI arbetar med generella branschfrågor samt arbetsgivarfrågor. Genom detta samarbete kan medlems servicen förbättras och dubbelarbete undvikas.

Föreningarna har egna styrelser och egen ekonomi men får för gemensamma medlemmar viss ekonomisk ersättning för att tillhandahålla branschspecifik service inom BI:s basutbud. Mycket av föreningarnas arbete bedrivs av medlemsföretag i styrelser, utskott m.m. Kanslifunktionen varierar mellan föreningarna. Några föreningar har egna kanslier med anställd personal, andra köper hela eller delar av kanslifunktionen via BI.

Följande föreningar ingår genom samarbetsavtal i branschregion inom BI:

Bergsprängnings Entreprenörernas Förening

Branschförening för företag med huvudsaklig inriktning på bergsprängning. Verksamheten bedrivs från eget kansli. *E-post: roland@bef.nu*

Riv- och saneringsentreprenörerna

Branschförening för företag som huvudsakligen arbetar med rivnings- och saneringsentreprenader samt kringliggande verksamhet såsom sanering och återbruk av förorenad jord, återvinning och demontering av byggnader. Kansliservice genom Sveriges Byggingindustrier. *E-post: lars.sandstrom@bygg.org*

Dykentreprenörerna

Branschförening för företag med huvudsaklig inriktning på undervattensentreprenader som broar, kajer och hamnanläggningar. Kansliservice genom Sveriges Byggingindustrier. *E-post: roy.hanson@bygg.org*

Ställningsentreprenörerna STIB

Branschförening för företag verksamma inom ställningsbyggnad med huvudinriktning att tillgodose byggingustrin och övriga beställarkategorier med säkra ställningar. Verksamheten bedrivs från eget kansli. *E-post: info@stib.a.se*

Golvbranschens Riksorganisation GBR

Den samlade branschorganisationen för entreprenörer, handlare och materialleverantörer inom golv- och väggbranschen med huvudsaklig inriktning på halvårda och mjuka produkter som parkett- plast- linoleum- och textila golv. GBR är uppdelad i två branschföreningar: Golvåterförsäljarnas förening, GFF och Golvleverantörernas förening GLF. Verksamheten bedrivs från eget kansli.

E-post: info@golvbranschen.se

Swedish Rental Association

Branschorganisation för företag som äger och förmedlar maskiner, utrustning och tillfälliga personalutrymmen för bygg- och anläggningsarbeten. Verksamheten bedrivs från eget kansli. *E-post: leena.haabma@branschkansliet.se*

Håltagningsentreprenörerna HIB

Branschförening för företag med huvudsaklig inriktning på håltagning och sågning i hårda material. Kansliservice genom Sveriges Byggindustrier. *E-post: lars.sandstrom@bygg.org*

Sveriges Murnings- och Putsentreprenörförening, SPEF

Branschförening för företag med huvudsakligen inriktning på murnings-, putsnings- och fasadentreprenader. Kansliservice genom Sveriges Byggindustrier. *E-post: lars.sandstrom@bygg.org*

Isoleringsentreprenörerna

Branschförening för företag med huvudsaklig verksamhet inom isoleringsarbeten såsom lösullsisolering, återvinning av isoleringsskivor och mattor samt viss teknisk isolering. Kansliservice genom Sveriges Byggindustrier.

E-post: lars.sandstrom@bygg.org

Svenska Mobilkranföreningen

Branschförening för företag som utför beställningsuppdrag med mobilkran. Verksamheten bedrivs från eget kansli.

E-post: leena.haabma@branschkansliet.se

Plattsättnings Entreprenörernas Riksförening PER

Branschförening för entreprenadföretag som arbetar med keramiska material för golv och vägg. Tillsammans med Kakelföreningen som består av branschens tillverkare, importörer och leverantörer är PER huvudman för Byggkeramikrådet som är den byggkeramiska branschens serviceorgan. Verksamheten bedrivs från eget kansli. *E-post: info@bkr.se*

Takentreprenörerna TIB

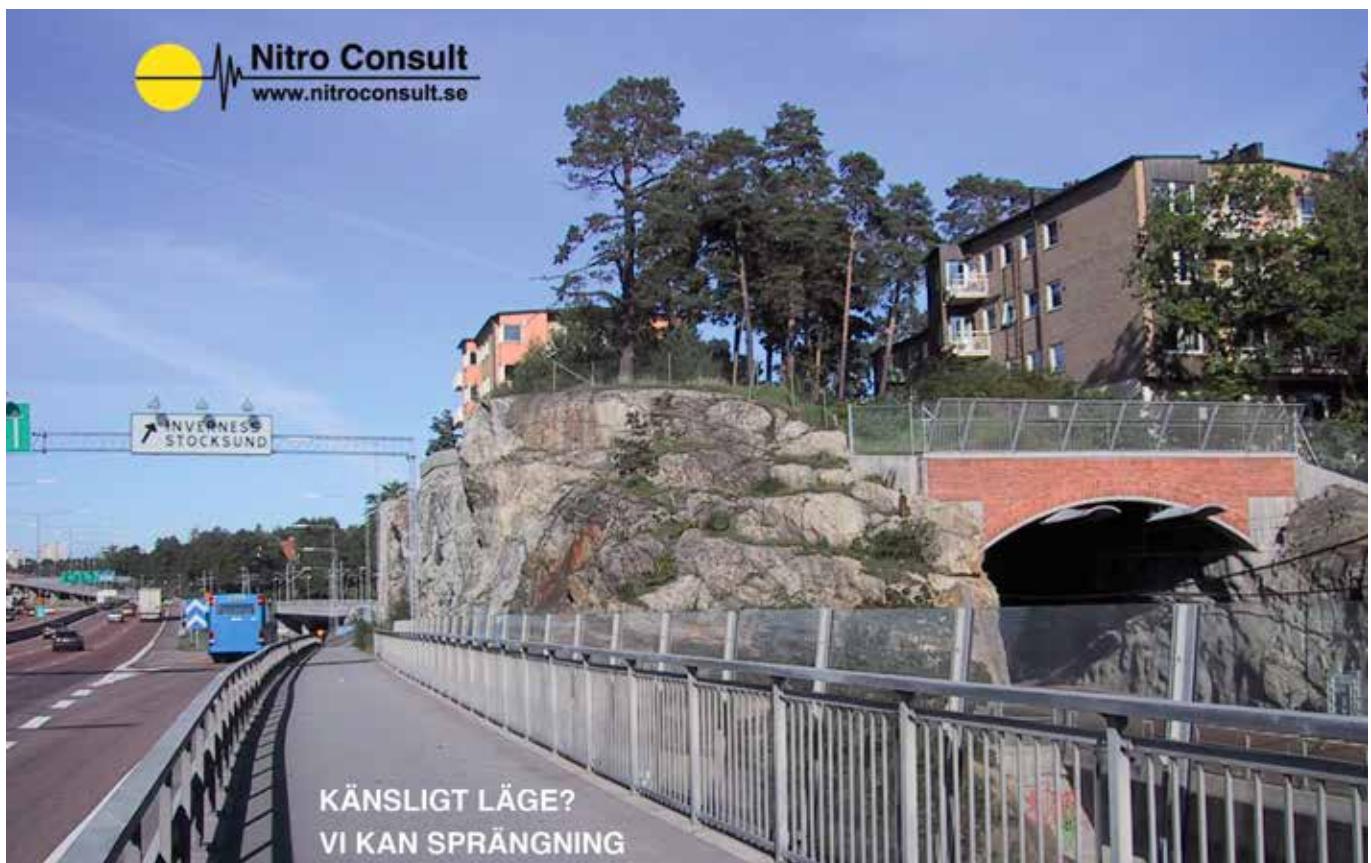
Branschförening för företag verksamma inom tätskiktbranschen med huvudinriktning att tillgodose olika beställarkategoriernas behov av tätskiktssystem med hög kvalitet. Verksamheten bedrivs från eget kansli. *E-post: mail@tib.se*

Pålentreprenörföreningen

Branschförening för företag som utför entreprenader inom följande områden: pålning, spontning, grundförstärkning, förankring och jordförstärkning. Verksamheten bedrivs från eget kansli. *E-post: leena.haabma@branschkansliet.se*

Undertaksföreningen

Branschförening för företag med huvudsaklig inriktning på undertaks- och mellanväggsmontage. Kansliservice genom Sveriges Byggindustrier. *E-post: lars.sandstrom@bygg.org*

Bergsprängning på Facebook

Nu har BEF tagit steget ut i cyberrymden på riktigt för att komma ännu ett steg närmare våra medlemmar. Facebook är idag världens största community, så det är klart det måste finnas en naturlig samlingspunkt för alla bergsprängare. BEF har därför en egen sida dit alla som har Facebook kan gå och mingla, diskutera bergsprängning och träffa kollegor inom branschen. Sök på Bergsprängnings Entreprenörernas Förening eller gå in på www.facebook.com/sprangning och tryck sedan på

gilla-knappen så kommer ni ha kommentarer osv. Varmt välkomna!

Svensk BERGS-& BRUKS tidning – Läs den

I medlemskapet ingår att Ni får vår bransch bästa tidning (BEF-Nytt räknas inte) - **Svensk BERGS-& BRUKS tidning** – får Ni den inte, ring direkt till BEF:s kontor.

Bergs & Bruks är mycket läsvärd för en bergsprängare med kunniga reportrar bl a den hos oss

välkända *Kjell Duberg* som också är flitig skribent i BEF-Nytt.

Tidningen leda med stark hand av dess chefredaktör och ägare *Jörgen Dahlquist*.

VISA ERT MEDLEMSKAP – Ger konkurrensfördelar

En undersökning visar att både proffs beställare och privatkunder ser en stor fördel i att en entreprenör/ hantverkare är medlem i en branschförening.

Därför våga synas. Visa BEF

– loggan på brevpapper, fakturor, anbud, maskiner, hemsida mm.

Behöver ni dekaler, digitala loggor, råd eller praktisk hjälp. Ring kontoret så ordnar vi det.

Köp flaggor – profilera BEF

Nu har äntligen de nya flaggorna kommit, denna gång med en auktorisationslogga. Det hjälper till att profilera BEF och Auktoriserad Bergsprängare. Använd den flitigt vid postning inför sprängning. Se gärna vad AFS 2007:1 Sprängarbete skriver i 37 § om utrymning, bevakning och initiering.

Flaggorna säljs till självkostnadspris á 160 kr styck exkl moms. Maila beställningen till roland@bef.nu eller ring kontoret 08-36 36 14.

ID-06 som medlemsförmån – Direktlänk från hemsidan

ID06 – Obligatorisk ID- och närvaroredovisning på byggarbetsplatsen

BEF erbjuder nu medlemsföretagen ID 06. På korten kommer förutom namn och företagsuppgifter finnas möjlighet till ytterligare info, exempelvis spräng och borrhkort.

Se utsänd detaljerad information eller Ring PASCARD direkt.

På telefon 08-685 45 60 uppge avtal BEF 0801.

Det finns också en direktlänk till PASCARDs ansökningsblanketter från vår hemsida/medlemmar.

Bergsprängarnas försäkringslösning – Ny försäkringsgivare

BEF:s försäkringslösning till medlemmarna genom Brim har fått ny försäkringsgivare på ansvarsdelen av försäkringen. Det är Svedea som ersätter if.

Vi har också fått en ny kontaktperson på Brim, *Monika Sjödin*.

Monika berättar att Svedavia erbjöd bättre villkor än if på flera viktiga punkter. Maskindelen på försäkringslösning ligger kvar hos Gjensidige.

Grunden i hela upplägget är skadeförebyggande arbete med snabb feedback från skador och incidenter. Ett skaderåd med representanter från BRIM, Svedea och BEF handlägger rutiner kring försäkringen samt diskuterar villkor och principiellt viktiga fall. Skaderådet tar också upp fall där parterna (försäkringsgivare – försäkringstagare) är oeniga.

Kan vi få merparten av medlemmarna att teckna denna försäkring kommer vi få ytterligare premiesänkning. En annan fördel är att vi genom denna försäkring

också kan erbjuda privatkunder som inte lyckats ordna en s.k. Byggherreförsäkring en sådan. En bra konkurrensfördel.

Utförlig information har sänts till alla medlemmar. BRIM kommer också att kontakta samtliga medlemmar som ännu inte tecknat denna försäkring.

Betänk också att denna försäkringslösning inte bara är skraddarsydd för vår bransch utan också en långsiktig lösning för att slippa stå utan försäkring då försäkringsbranschen beslutar sig för att inte försäkra vår typ av verksamhet (det har hänt förr). Därför välj Brim i första hand. Att kombinera bästa alternativ med solidaritet mot branschkollegor kan inte vara fel.

För ytterligare information kontakta *Monika Sjödin* 08-441 89 85 eller *BEF:s kontor*.

Brim
BYGGINDUSTRIELL RISKMANAGEMENT

svedea
SPECIALFÖRSÄKRING

Ännu ej medlem – tänk till

BEF är den enda organisation som arbetar med målsättningen

att förbättra villkoren för bergsprängningsentreprenörer. Vi gör det med upplysning/lobbning och utbildning samt i samverkan med övriga intresseorganisationer inom branschen. Föreningen arbetar såväl med ”kortsiktiga” frågor och förmåner som långsiktiga frågor som ytterst rör vår överlevnad. Ett medlemskap ger stora möjligheter att påverka vår framtid något som både får ses som en stor möjlighet

och kanske också en skyldighet mot nästa generations bergsprängare.

Därför; Stå inte utanför, ta en del av ansvaret, ansök om medlemskap i BEF.

*BEF behöver Dig
– Du behöver BEF*

BEFs rådgivare

Har du problem eller frågor inom teknik, ekonomi, juridik, arbetsrätt, utbildning, lagar/förordningar osv. så är du välkommen att kontakta oss genom att ringa 08- 36 36 14 eller maila info@bef.nu.

Vi kanske inte har svaret direkt men tar fram det och kommer tillbaka eller sänder dig vidare till någon av våra duktiga rådgivare. Som medlem har du rätt till kortare rådgivning gratis av våra rådgivare som tillhör de ledande inom respektive område.

Geoteknik

Bo Ronge, Migmatit Geologisk Konsultbyrå AB. Tel: 070-582 13 95. Mail:

ronge.migmatit@carlsborg.net

BEF har avtal med Bo Ronge, en av landets främsta geologer, om medlemservice i frågor angående teknisk

geologi.

Entreprenadjuridik – Allmän Juridik

Magnus Wollsen, Foyen & Co. Tel: 08-506 184 26 Mail: Magnus.Wollsen@foyen.se

BEF har avtal med advokatfirman Foyen & Co angående medlems-service inom entreprenadjuridik, affärsjuridik och

skattefrågor. Vår kontaktperson är Magnus Wollsen med stor erfarenhet från bygg- och anläggningsbranschen med klienter ifrån UE-leden.

Hålinmätning

Bergknallen Konsult AB
Tel: 070- 277 67 87
Borr & Sond Kvalitets-säkring AB
Tel: 073-705 42 72

De två första hålråderna på pallar över tio meter ska hålinmätas. För information om hålinmätning med kvalitet rekommenderar BEF ovanstående partners.

ADR-transporter, Förvaring av explosiva ämnen, Säkerhetsrådgivare

Michael Hermansson, Bergutbildarna AB
Tel: 08-540 600 60

Mail: michael@bergutbildarna.se

Michael är en av landets främsta utbildare inom bergsprängning och har koll på det mesta. Kontakta

honom vid frågor som rör ADR-bestämmelser. Michael är även säkerhetsrådgivare som krävs vid transporter över 1000 riskpoäng. Michael ger även rådgivning kring de nya bestämmelserna gällande förvaring.

EXII/III-fordon, Säkerhetsrådgivare

Per Wilny, Farligt Gods Hjälpen AB. Tel: 070-547 30 40.

Mail: pelle@fgh.nu.

Per har mästertlig koll på transporter och fordon. Vid transport- och fordonfrågor ger Per svar. Han är även säkerhetsrådgivare som krävs vid transporter över 1000 riskpoäng.

transporter över 1000 riskpoäng.

Arbetsmiljö

Teknisk kringborrning och

Stig Adolfsson

Tel: 070-382 42 01

Stig har ett förflutet på arbetsmiljöverket där han bland annat skrivit afsarna Sprängarbete och Berg- och Gruvarbete och är därmed expert på vad lagen säger och hur man praktiskt tillämpar den.

Riskhantering, SAM

Göran Österdahl,

2 Ge Verksamhets- och Kva-

litetsutveckling

Tel.: 070-415 85

12, Mail:

sveaborg.2ge@hotmail.com

Göran Österdahl har utvecklat en metod för riskhantering att användas i samband med planering av borrhings- och sprängningsarbeten.

Därutöver utarbetat dels ett planverk som är anpassat till ISO standards för kvalitets- och miljöledningssystem samt dels en plan för Systematiskt Arbetsmiljöarbete.

Box 614, 175 26 Järfälla

(Ynglingavägen 1-3)

Tel: 08-36 36 14,

Fax: 08-580 121 50

Mail: info@bef.nu

Webb: www.bef.nu

Tomas hade rätt

Tyvärr hade vännen Tomas Ledin mer rätt en någonsin. Sommaren är kort - Det mesta regnar bort.

Men nu är det historia och höstrutiner som jobb och skolor, trafikköer m m är som vanligt.

Vi hoppas också på en bra bergsprängarhöst även om man kan utläsa en liten nedgång av siffror och diagram i detta nummer. Fler medlemmar har den uppfattningen. Men vi talar förvisso om en nedgång från en hög nivå. För många av våra medlemmar har årets höjdpunkt börjat – älgjakten. Så passa på och njut av hösten.

Bilder: Alltime Gratis.se

NYHETSBLADET FÖR BEF-MEDLEMMAR OCH BRANSCHINTRESSEENTER

Utgivare

Bergsprängningsentreprenörerna
i Sverige Ekonomiska förening,
BEF.

Adress

Box 614
175 26 Järfälla
(Ynglingavägen 1-3)
Telefon 08-363614
Fax 08-580 12150
Mail: info@bef.nu
webb: www.bef.nu

Redaktör och Ansvarig utgivare

Roland Netterlind
roland@bef.nu

Prenumeration

Tidningen finanseras av BEF och annonsintäkter. De som önskar ett exemplar, maila till BEF.

Annonser

En annons i BEF-Nytt läses av mer än tusen beslutsfattare inom bergsprängningsbranschen. För information och bokning, kontakta BEF enligt ovan.

Original & Tryck

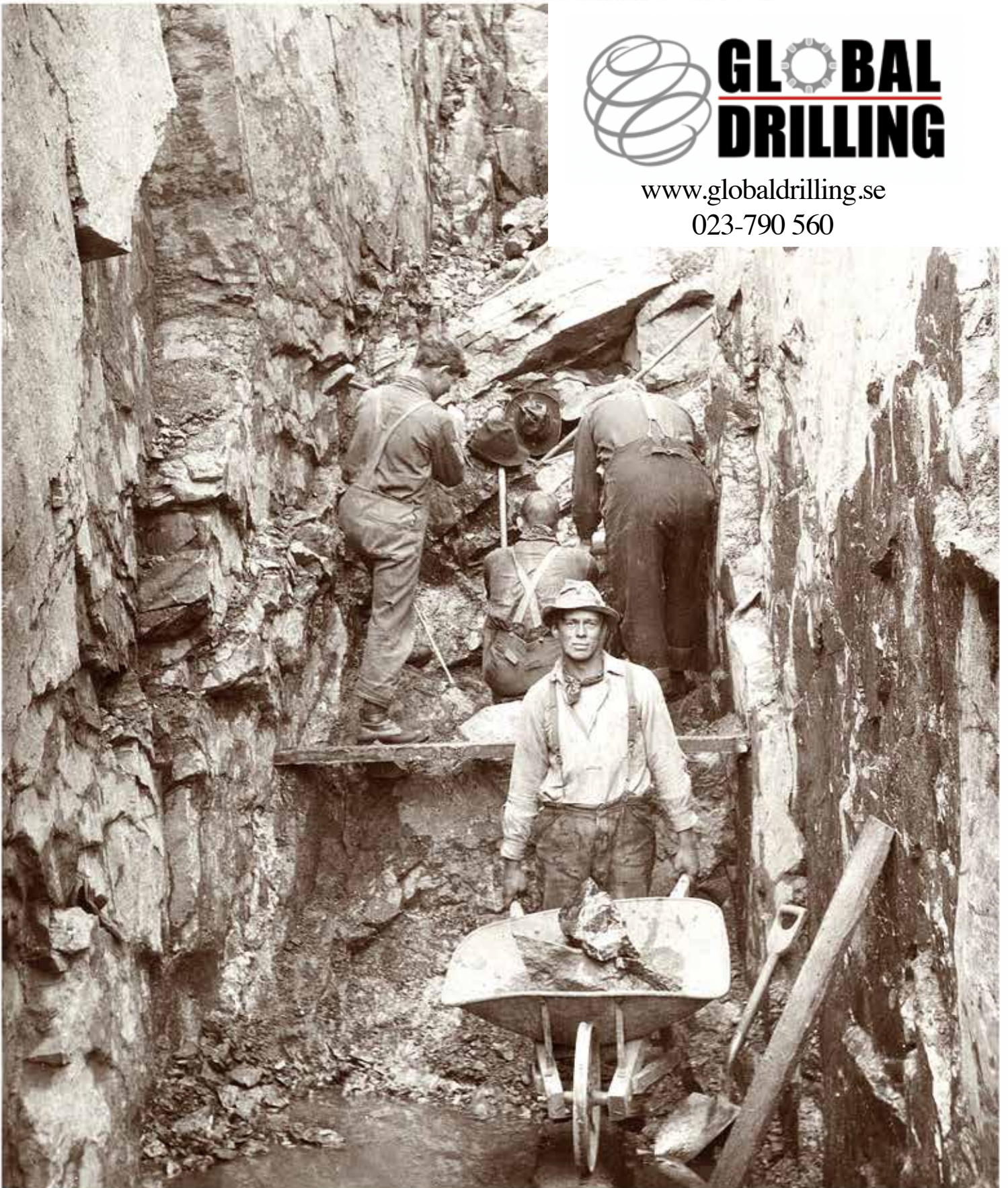
Modintryckoffset AB

Citera gärna BEF-Nytt, men källa ska anges.

ISSN 2000-9161

www.globaldrilling.se
023-790 560

**Vi vet värdet
på en krona.**

Global Drilling
Zettergrensväg 8
SE-791 77 Falun

Tel: 023-790 560

Mejl: info@globaldrilling.se

Kvalitetsstämpel

Bergsprängnings Entreprenörernas Förening

Bergsprängningen omgärdas med flera lagar, regler och förordningar än någon annan del av byggsektorn och det med rätta. Misstag som okunnighet och slarv kan få förödande konsekvenser.

Genombranschorganisationen **BergsprängningsEntreprenörernas Förening** supportras och utbildas medlemsföretagen (ca 100 st som står för 85% av ovanjordssprängningen i Sverige) inom säkerhet, lagar

och förordningar, teknisk utveckling, Kvalitet & Miljö.

Medlemsföretagen förbinder sig att följa föreningens riktlinjer inom dessa områden vilket ger trygghet för våra beställare.

Våra medlemmar

Södra Sverige

Bergbolaget i Götaland AB Nässjö 070-626 30 86
Bertil Almqvist Mjölby 070-688 41 66
G.S. Spräng & Konsult Arbeten Asarum 076-160 29 77
Hasslö Spräng & Markarbeten Hasslö 073-372 38 30
Huskvarna Terrängtjänst Huskvarna 070-531 21 40
Hässlelult Sprängtjänst Glimåkra 070-577 23 57
Kalvsjöholmsbolaget AB Kalv 0325-511 55
Källgren & Söner AB Eksjö 070-509 89 25
Liljegrens Entreprenad AB Konga 070-650 72 67
MJ Anläggning AB Ryd 070-511 09 00
Natzéns Sprängtjänst AB Gnosjö 070-834 68 20
P-O's Sprängtjänst & Söner AB Norrhult 076-133 88 20
Thorns Spräng & Betong HB Virserum 0495-302 05
Voglers Sverige AB Lidköping 0510-860 80
Värnamo Sprängtjänst AB Gnosjö 070-569 02 50

Mellan Sverige

Anderson & Rask Åkeri AB Hofors 0290-296 00
Anders Söderqvist Norrtälje 070-818 22 82
Berg & Byggteknik i Norberg AB Norberg 0223-217 30
Bergsprängaren Forsberg AB Nyköping 070-630 79 31
Björknäs Bergsprängning Gräsmark 070-232 08 80
Björnsätters Berg & Transport AB Mariestad 070-572 38 41
Hallstahammars Sprängtjänst AB Hallstahammar 0220-124 30
Hammarö Bergsprängning Skoghall 070-379 71 79
Hummelsta Schakt & Sprängning AB Enköping 0171-446 135
Magnusson & Petterson AB Lindesberg 070-331 35 25
Mases Spräng & Mark AB Rättvik 070-584 17 42
Robbans Last & Trucktjänst AB Söderköping 070-911 75 75
Roslagens Bergteknik AB Norrtälje 070-336 68 16
Spräng & Mätkonsult i Nora AB Nora 0587-136 41
Sten & Betong Teknik i Katrineholm 070-867 01 53
Sten-Gunnar Karlsson Ringarum 070-523 10 47
Uppländska Bergborrnings AB Norrtälje 0176-766 40
Öregrunds Bergsprängningstjänst Öregrund 073-655 03 57
Östervallskogs Allteknik AB Töcksfors 070-516 00 64

Stockholmsområdet

Berg och Anläggning i Stuvsta AB Huddinge 070-712 32 22
Bergsprängning Leif Larsson AB Stockholm 08-647 46 40
Bergsprängningsfirman KV Larsson son son AB 070 535 25 75
Bladh's Sprängservice AB Ösmo 070-508 11 13
C. Skönerud Bergarbeten AB Huddinge 073-316 99 98
ENJIS Bergsprängning AB Åkersberga 070-226 47 72
Frentab Entreprenad & Söner AB Gustavsberg 08-570 260 90
Färentuna Bergsprängning AB Färentuna 070-812 73 74
Ingarö Bergsprängning AB Ingarö 070-883 36 65

Magnus Schakt AB Saltsjö-Boo 070-729 43 68
Markströms Dyk & Sprängteknik AB Rönninge 070-291 65 69
Mälare Bergsprängning AB Färentuna 070-834 13 41
RG Bergkonsult AB Värmdö 070-999 42 49
Skullman Bergsprängning Färentuna 070-862 33 12
Sprängkraft på Ljusterö Ljusterö 070-740 20 24
Stora Höggarn Skeppsvarv KB Värmdö 070-370 97 00
SW-Sprängtjänst Märsta 070-854 01 86
YB Sprängtjänst AB Saltsjö-Boo 070-931 41 64
Åkersberga Bergsprängning AB Åkersberga 070-491 13 11

Västra Sverige

Alingsås Sprängtjänst AB Alingsås 070-333 33 14
Andreasson Väg & Bygg AB Angered 070-372 25 95
Christer Blooms Bergsprängning AB Uddevalla 070-319 11 14
Ducimus Blasting AB Rångedala 070-403 06 01
Hildings Bergsprängning AB Gånghester 033-25 61 35
Klas Myremark Bergsprängning Jörlanda 070-312 86 22
Lisa's Bergsprängning AB Långås 070-593 12 79
Nitro Entreprenad AB Göteborg 070-233 56 60
Roger Sprängare Brålanda 070-655 38 79
Svensk Maskinborrning AB Trollhättan 070-384 47 42
Thorins Sprängnings AB Onsala 070-572 86 00
Uddevalla Bergsprängning AB Uddevalla 070-557 02 20
Öxabäcks Maskinstation AB Öxabäck 070-329 29 40

Norra Sverige

Bysses Bergsprängning Ramsele 070-370 45 18
GS Maskintjänst Hammarstrand 070-363 56 30
Kalle Sprängare Bergsjö 070-668 67 18
Kullers AB Ljusdal 070-520 09 13
Lindbergs Sprängtjänst & Pyroteknik AB Örnsköldsvik 070-211 31 55
Modéns Bergsprängning Eft AB Fagervik 070-357 91 91
NCC Roads Sverige Nord AB Umeå 070-330 10 68
Norrbottens Bergteknik AB Älvsbyn 070-625 02 36
Rocab Berg AB Skog 070-600 00 70
Sollefteå Sprängtjänst AB Sollefteå 0620-163 50
Sprängarbeten i Trönedal AB Söderhamn 070-602 52 35
Stens Bergborrnig AB Forsa 070-372 99 77
SVEVIA AB Umeå 08-404 10 00
Wallbergs Åkeri AB Ljusdal 0651-147 09
Västjämtdlands Sprängtjänst AB Undersåker 073-982 63 52
Å.G. Sprängare AB Robertsfors 070-555 24 89

Utland

Bergsprängaren Bo Jansén Jomala-Åland +35-8-405536123
Gulf Rock Group of Companies Sharjah U.A.E +971-6-5311195
Van Oord Rotterdam Netherlands +31-104478444
Voglers Eesti Ou Kunda +37-25145702

Aktivt stödande Partners

Abesiktning Väst AB, Ansvarsbesiktning AB, Atlas Copco CMT Sweden AB, Bergknallen Konsult AB, Bergutbildarna AB, Bjerking AB, Cesium AB, CME AB, Desrock AB, EPC – Sverige AB, Farligt Gods Hjälpen, Forcitt Sweden AB, Frölanders, GeoPro AB, Global Drilling AB, Gruvteknik AB, Gråbo Dynamit AB, Hundprofil, Impab AB, JEHANDER, KCEM, KRUTHANSSON AB, MAXAM, Metron Miljökonsult AB, Migmatit Geologisk konsultbyrå AB, NITREX SRL, Nitro Consult AB, NORAB AB, ORICA, RUBA GUMMI AB, Sandvik Mining and Construction AB, Sprängkonsult AB, Svensk Byggsyn, Transtronic AB, Tyréns AB, Yara International AB.

Säkerhet

Kvalitet

Miljö

www.bef.nu

BEF – det är vi som försätter berg

